

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะคติ
และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
Media exposure on conservation of tourism resources and environment and
knowledge, attitude and behavior of Young Creative Traveler members

โดย

รุจิยา แก้วไทรเทียน

Miss Rujiya Kaosaitien

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน)
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9725-32-8

อภินันท์เนกาการ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวรุจิยา แก้วไทรเทียน

เรื่อง

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะ
และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน)

เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์

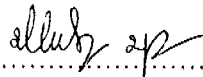
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ พิมลสินธุ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

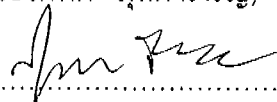
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วงหทัย ดันชีวะวงศ์)

กรรมการวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ประไพพิศ มุฑิตาเจริญ)

กรรมการวิทยานิพนธ์

(นางสุจิตรา จงชาณสิทธิ์)

คณบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา เชนษฐา)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิฐานะ รวมถึงการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต ไปสเตอร์ จดหมายถึงสมาชิก นิทรรศการ กิจกรรม และการอบรมสัมมนา รวมทั้งวัดความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าว

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One Shot Descriptive Study) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีประชากรที่ศึกษาคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 402 คน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 18-21 ปี และ 22-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพนักศึกษา มีรายได้ระหว่าง 2,001-5,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากที่สุด
2. กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต ส่วนสื่ออื่น ๆ มีการเปิดรับค่อนข้างน้อย
3. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก มีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก

4. กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

5. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม แต่เป็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน

6. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

7. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนมาโดยตลอด ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรหทัย ตันชีวะวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และดูแลเอาใจใส่ ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ พิมลสินธุ์ ประธาน กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้ และคำอธิบายต่าง ๆ เกี่ยวกับงานวิจัย อาจารย์ประไพพิศ มุทิตาเจริญ กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยตรวจทาน และแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ คุณสุจิตรา จงชาณลธิโช ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ในประเภทการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์อีกท่านหนึ่ง และช่วยตรวจสอบความถูกต้องของ ข้อมูล พร้อมกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่น้อง และพี่น้อง เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่คอยช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อข้อมูล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการนักท่องเที่ยว รุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมด้วย ขอขอบคุณแนน มীন น้องกวาง กั้ง ฝน และอ็ิว สำหรับความช่วยเหลือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณหวานที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล และกำลังใจจากเพื่อน ๆ ในการผลักดันให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โครงการบัณฑิตศึกษา เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ช่วยให้ข้อมูล ข่าวสาร และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

และท้ายที่สุด ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ สำหรับความหวังใยช่วยเหลือ สนับสนุน เชื่อมั่นในการตัดสินใจของลูก และอยู่เคียงข้างให้กำลังใจเสมอมา จนทำให้ ผู้วิจัยพบกับความสำเร็จในครั้งนี้

รุจิยา แก้วไทรเทียน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(7)
สารบัญแผนภาพ.....	(10)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหำนำวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อและข่าวสาร.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44

3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	49
ประชากร.....	49
กลุ่มตัวอย่าง.....	49
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
เกณฑ์การให้คะแนน.....	54
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การประมวลผลข้อมูล.....	58
4. ผลการวิจัย.....	59
ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	59
การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	66
ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	80
ทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	83
พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	88
การทดสอบสมมติฐาน.....	93
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปผลการศึกษา.....	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	113
ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษา.....	119
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	120
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	121

ภาคผนวก

ก. โครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม.....	124
ข. แบบสอบถาม.....	128
บรรณานุกรม.....	139
ประวัติการศึกษา.....	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	60
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	60
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	61
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	62
4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	63
4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค (ภาค).....	63
4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค (จังหวัด).....	64
4.8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ.....	66
4.9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับสื่อโทรทัศน์.....	69
4.10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับสื่อวิทยุ.....	73
4.11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับสื่อนิตยสาร.....	75
4.12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับสื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา.....	77
4.13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อทุกสื่อ.....	79
4.14	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนที่ตอบถูกต้องและตอบผิดในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	80
4.15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	82
4.16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคำถามเกี่ยวกับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	84

4.17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทัศนคติด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	88
4.18	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	89
4.19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับพฤติกรรม การท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	92
4.20	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	94
4.21	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	96
4.22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	97
4.23	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	99
4.24	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	100
4.25	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่าง.....	102
4.26	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับความรู้ด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	103
4.27	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับทัศนคติด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	104

4.28	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม.....	106
4.29	แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย.....	107

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เนื่องจากสามารถนำรายได้ให้แก่ประเทศหรือท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายของการเดินทางท่องเที่ยว ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น และสามารถนำเงินตราไปพัฒนาประเทศได้ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงได้พยายามพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศของตนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากขึ้น ย่อมหมายถึงรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

การพัฒนาทางด้านการคมนาคมขนส่ง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร และความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญก้าวหน้าและขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ได้พยากรณ์ว่าเมื่อถึงปี ค.ศ. 2020 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวนถึง 1,600 ล้านคน และธนาคารโลก (World Bank) ได้ประมาณการว่ารายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (ไม่รวมค่าขนส่ง) จะเพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่าตัวในช่วงระยะเวลาระหว่าง ปี ค.ศ. 1995 ถึง 2020 โดยจะเป็นจำนวนเงิน 3 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ฯ ในปี ค.ศ. 2020 และ คาดว่าในแต่ละวัน นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะใช้จ่ายเงินประมาณ 5 พันล้านเหรียญสหรัฐ ฯ โดยไม่นับรวมค่าใช้จ่ายการขนส่งระหว่างประเทศ¹

สำหรับประเทศไทยนั้น ถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งของโลกที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย น่าสนใจ และมีชื่อเสียง ทรัพยากรการท่องเที่ยวดังกล่าวมีทั้งที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนสถาน และทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

¹ ศรีญา วรากุลวิทย์, ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า พรินติ้ง, 2546), น. 346-347.

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้ได้กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ความเป็นมิตรไมตรีของคนไทยและสภาพภูมิประเทศของประเทศ ยังเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจและเอื้ออำนวยให้มีการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีอีกด้วย

ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น รัฐบาลและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไม่ได้ให้ความสำคัญแต่เฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติเท่านั้น แต่ได้พยายามส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศด้วย โดยได้เล็งเห็นว่าการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) เป็นเครื่องมือทางนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ เป็นบริการและสวัสดิการทางสังคมที่รัฐพึงส่งเสริมและจัดให้กับประชาชน เป็นสิทธิมนุษยชนที่รัฐควรสนับสนุนตามนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประชากรขององค์การสหประชาชาติ และเห็นว่าหากได้ดำเนินการการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยเหมาะสม จะเป็นรูปแบบหนึ่งของการรักษาที่ช่วยพัฒนาโลกทัศน์ ภูมิปัญญา เป็นการยกระดับความคิดจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อแผ่นดินเกิด สร้างความภาคภูมิใจ รักหวงแหนในทรัพยากรและสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ²

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ เริ่มปรากฏอย่างชัดเจนตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) โดยออกมาในรูปของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ดำเนินการโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เช่น โครงการปีท่องเที่ยวไทย ในปี พ.ศ. 2530 (Visit Thailand Year 1987), โครงการปีศิลปหัตถกรรมไทย ในปี พ.ศ. 2531-2532 และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังคงสานต่อนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งการรณรงค์ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นงานประเพณีดั้งเดิม และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คิดสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ให้เหมาะกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละฤดูกาลและพื้นที่ เช่น โครงการไทยเที่ยวไทย, โครงการลดสุด ๆ ในช่วงวันหยุด, โครงการเที่ยวทั่วไทย ไปได้ทุกเดือน, โครงการวันธรรมดา ที่ไม่ธรรมดา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างกระแสสังคมและสร้างจิตสำนึกให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศอย่างต่อเนื่อง

แม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะสร้างรายได้ให้กับประเทศจำนวนมาก และก่อให้เกิดการสร้างงานมากมายขึ้นก็ตาม แต่การพัฒนาและขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วก็ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้น ๆ ด้วย โดยเฉพาะในส่วนของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมนั้น การท่องเที่ยวที่ขาดการวาง

² เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ, พฤติกรรมกรการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย (กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538), น. 2.

แผนการจัดการที่ดี ย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น การบุกรุกทำลาย สภาพป่าไม้ พืชพรรณ และสัตว์ป่า การทำลายโบราณวัตถุ โบราณสถาน หรือในกรณีของการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องเดอะบีช (The Beach) ที่มีการดัดแปลง ปรับแต่ง หรือเปลี่ยนแปลง สภาพธรรมชาติบริเวณชายหาดของอ่าวมาหยาและเกาะอื่น ๆ ส่งผลให้ธรรมชาติหลายส่วนถูกทำลาย ความเสียหายที่เกิดขึ้นเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการยากที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้เหมือนเดิมแล้วยังส่งผลโดยตรงต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เปรียบเหมือนสินค้าที่สำคัญที่สุดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะไม่สามารถเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้อีกต่อไป ทำให้เกิดการสูญเสียรายได้ไปเป็นจำนวนมากในแหล่งท่องเที่ยววัน ซึ่งเป็นผลเสียโดยตรงต่อประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ผลกระทบด้านลบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไม่ได้เกิดขึ้นกับประเทศไทยเท่านั้น แต่ในหลายประเทศที่มุ่งเน้นให้การท่องเที่ยวเจริญเติบโตขึ้นในรูปแบบของเศรษฐกิจเพื่อการนำเงินตราเข้าประเทศ ก็ประสบปัญหาในด้านนี้เช่นเดียวกัน หลายประเทศจึงเริ่มตระหนักและหันมาให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2545 เป็นปีท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ (International Year of Ecotourism 2002)³ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ได้ขอให้หน่วยงานต่าง ๆ รัฐบาล ตลอดจนภาคเอกชนทั่วโลกจัดกิจกรรมสนับสนุนขึ้น รวมทั้งองค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ก็ได้ร่วมมือกันในการจัดเตรียมและประสานงานการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับนานาชาติขึ้นในปีดังกล่าวด้วย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินนโยบาย 2 ด้านควบคู่กันไป กล่าวคือนโยบายหลักด้านหนึ่งมุ่งให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนนโยบายอีกด้านหนึ่งก็ได้มุ่งพิทักษ์รักษาคุณภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ให้คงอยู่ในสภาพดีไปได้นานเท่านาน หรือพยายามยับยั้งให้เกิดการสูญเสียขึ้นน้อยที่สุด และในฐานะสมาชิกขององค์การการท่องเที่ยวโลก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึง

³ กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, "ปีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ 2545," จุลสารการท่องเที่ยว 21 (มกราคม-มีนาคม 2545):4.

มีการกำหนดทิศทางของการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงคุณภาพของนักท่องเที่ยวแทนปริมาณนักท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้จะนำไปสู่การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ในการควบคุมมลพิษในสถานประกอบการมากขึ้น ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการบริหารจัดการพัฒนาทุก ๆ ด้านอย่างรอบคอบ จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม และความงดงามทางสุนทรียภาพ มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาด เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและยาวนาน โดยไม่ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและท้องถิ่น

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ได้ถูกกำหนดขึ้นอย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และต่อเนื่องมาจนถึงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และเกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกและทัศนคติของการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีมีคุณภาพให้แก่คนไทย เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวของชาติ สำหรับในส่วนของ การฟื้นฟู อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมนั้น ได้มีนโยบายหลักและมาตรการดังต่อไปนี้⁴

1. รณรงค์เผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ให้มีกลไกบริการการพัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เฉพาะพื้นที่ โดยการจัดตั้งองค์กรในรูปคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐบาล ธุรกิจเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย และประสานการพัฒนา
3. นำมาตรการทางกฎหมายมาใช้อย่างจริงจัง ในการควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันเป็นของรัฐและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน แม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำ สาธารณะอื่น ๆ

⁴ สำนักงานวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการวิเคราะห์ศักยภาพแผนการลงทุนของจังหวัดทั่วประเทศด้านการท่องเที่ยว (ม.ป.ท., 2540), น. 6-7.

4. สนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชน ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ประเภทใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มจุดดึงดูดความสนใจ นอกจากอาศัยแหล่งธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวทางน้ำ กีฬา และสุขภาพ เป็นต้น

ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ และการพัฒนาการท่องเที่ยวไปในทิศทางอย่างยั่งยืนนั้น กลุ่มเป้าหมายกลุ่มหนึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญมาโดยตลอด คือ กลุ่มเยาวชน เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องได้รับการดูแล ส่งเสริม พัฒนา ให้เติบโตขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ที่สมบูรณ์ ซึ่งเยาวชนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและเป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ให้ดำเนินต่อไป การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนทุกกลุ่มเสมอมา รวมทั้งพยายามผลักดันให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวกับการพัฒนาเยาวชน กิจกรรมหนึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องคือ โครงการอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์ท่องเที่ยวไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้รู้จักคุณประโยชน์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การเป็นเจ้าของที่ดี และสร้างจิตสำนึกในการช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยจะมีการคัดเลือกเยาวชนในระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า จากทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการประมาณรุ่นละ 160 คน

จากความสำคัญดังกล่าว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้มีการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ในกิจกรรมการดำเนินงานด้านเยาวชนในแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2547 (ตุลาคม 2546 – กันยายน 2547) ซึ่งกำหนดนโยบายไว้ดังต่อไปนี้⁵

1. ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวทัศนศึกษาอย่างถูกวิธีให้กับเยาวชนทั่วประเทศ รวมทั้งเยาวชนระหว่างประเทศด้วย
2. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในหมู่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและสถาบันครอบครัว เพื่อให้ใช้กิจกรรมทัศนศึกษาเป็นสื่อในการพัฒนาเยาวชนให้มีความ

⁵ สัมภาษณ์ จุฑาทพร เจริญธนาชา, รองผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดในประเทศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 6 กุมภาพันธ์ 2547, อ้างถึงใน สุจิตรา จงชาณสิทธิ์, “กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเยาวชนในประเทศ : กรณีศึกษาโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม,” (รายงานโครงการเฉพาะบุคคล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. 54-55.

สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยตามความเหมาะสม

3. ระดมความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งสื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน ตลอดจนบทบาทสนับสนุนให้เยาวชนเดินทางท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชาติ โดยมุ่งกระจายจังหวัดหลักไปยังจังหวัดใกล้เคียงอื่น ๆ

4. สร้างค่านิยมให้เยาวชนและประชาชนท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น

5. เสริมสร้างให้เยาวชนและประชาชนเข้าใจ และเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสังคม ตลอดจนมีความสามารถในการบำรุงรักษาและจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเยาวชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

7. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและวิทยาการระหว่างประเทศ โดยให้การท่องเที่ยวเป็นสื่อกลาง

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และได้รับความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการพัฒนาตนเองและสังคมให้เจริญก้าวหน้า และร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ต่อไป รวมทั้งเป็นการขยายขอบเขตการดำเนินงานไปสู่เยาวชนในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวสำหรับเยาวชนในแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2547 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้จัดทำโครงการ “นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” (Young Creative Traveler) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังต่อไปนี้⁶

1. เพื่อให้เยาวชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการเดินทางท่องเที่ยวทัศนศึกษาอย่างถูกวิธี และได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว

2. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวเยาวชนร่วมกันดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพสวยงามตลอดไป และร่วมมือกันในการต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

⁶ เรื่องเดียวกัน, น. 51-52.

3. เพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการส่งเสริมพัฒนาและขยายผลกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ในหมู่เยาวชนต่อไป

4. สร้างพฤติกรรมความร่วมมือกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีโครงการเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนตลอดปี พ.ศ. 2546-2547

5. เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน จนถึงครอบครัวโดยเน้นให้เป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

สำหรับการคัดเลือกเยาวชนเพื่อเข้าเป็นสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่ผ่านการอบรมเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์ท่องเที่ยวไทยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะถือเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ และเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14-26 ปี โดยเยาวชนที่เข้าเป็นสมาชิก จะต้องร่วมทำกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รักษามรดกและศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้งต้องเดินทางท่องเที่ยวในประเทศอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง นอกจากนี้เยาวชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการจะได้รับบัตรนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม มีระยะเวลา 1 ปี บัตรนี้สามารถใช้เป็นส่วนลดค่าที่พัก โรงแรม รายการนำเที่ยว อุปกรณ์การท่องเที่ยว เติมน้ำมัน อุปกรณ์การศึกษา ส่วนลดพิเศษร่วมกิจกรรมที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดขึ้น ส่วนลดค่าสมัครสมาชิก อสท. สิทธิพิเศษในการได้รับแจ้งข่าวสารด้านการท่องเที่ยว และสิทธิร่วมการแข่งขันเพื่อเดินทางไปดูงานด้านการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และครอบครัวถึงเป็นส่วนลดร่วมกับครอบครัวและเพื่อน ในการร่วมเดินทางด้วย⁷

ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมนั้น ได้ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ไปสเตอร์ จดหมายถึงสมาชิก นิทรรศการ กิจกรรม และการอบรมสัมมนา โดยในส่วนของกิจกรรมและการอบรมสัมมนานั้น จะเป็นเชิงปฏิบัติการในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการทัศนศึกษา สำหรับเยาวชนที่เป็นสมาชิกโครงการ โดยครอบคลุมทุกภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้

⁷ เรื่องเดียวกัน, น. 52-53.

สมาชิกนำประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ขยายผลให้เป็นที่แพร่หลาย และมี ประสิทธิภาพในท้องถิ่นของตนเองต่อไป

จากการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดทำโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจ สิ่งแวดล้อม มีการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ให้กับสมาชิกโครงการ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี สร้างจิตสำนึกที่ดีให้เยาวชน เป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนั้น การศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ว่ามีมาก น้อยเพียงใด และมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างไร เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการหรือไม่ นับเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และมีความสำคัญ เนื่องจากผลของการวิจัยที่ได้ จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง โครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป เพื่อให้เยาวชนเกิดพฤติกรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เหล่านี้ จะยังคงเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ต่อไป ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังคง เป็นกิจกรรมที่ยังประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้อย่างยืนนานที่สุด

ปัญหาคำวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และ สิ่งแวดล้อมอย่างไร
2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่างกันอย่างไร
3. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม อย่างไร
4. กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม อย่างไร
5. กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม อย่างไร
6. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่างกัน อย่างไร

7. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่างกันอย่างไร

8. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมต่างกัน

2. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

3. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

4. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เริ่มเปิดรับสมัครเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14-26 ปี เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 – มีนาคม พ.ศ. 2548 ทำให้มีระยะเวลาห่างจากการเริ่มดำเนินการของโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เกือบ 2 ปี สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จึงมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงทำการศึกษาสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีอายุระหว่าง 14-28 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และสมัครเข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2547

2. ศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านทางโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึงเดือนตุลาคม 2547 โดยใช้สื่อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- สื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพ ได้แก่ โทรทัศน์
- สื่อกระจายเสียง ได้แก่ วิทยุ
- สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

- สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต โปสเตอร์ จดหมายถึงสมาชิก นิทรรศการ กิจกรรม และการอบรมสัมมนา

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

โครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม หมายถึง โครงการที่รับสมัครสมาชิกเยาวชนจากทั่วประเทศที่มีอายุระหว่าง 14-26 ปี โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เยาวชนเดินทางท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี และสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยมีการดำเนินงานต่อเนื่องตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546 – ตุลาคม พ.ศ. 2547

สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม หมายถึง เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14-26 ปี ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2547

ลักษณะประชากร หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่ทำการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิฐานะ

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่ทำการประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547

ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้ต่างๆ ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่ทำการประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึงเดือนตุลาคม 2547 โดยผ่านทางสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อเฉพาะกิจ คือ อินเทอร์เน็ต โปสเตอร์ จดหมายถึงสมาชิก นิทรรศการ กิจกรรม และการอบรมสัมมนา

ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี

ทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่เป็นผลมาจากการสมัครเป็นสมาชิก และได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์

ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และมีแนวโน้มที่จะตอบสนองไปในทางบวก ลบ หรือเป็นกลางก็ได้

พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม หลังจากที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโครงการ โดยมีการปฏิบัติตามลักษณะนักท่องเที่ยวที่ดี ไม่ทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคคลอื่นด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงข้อมูลทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมที่เปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่เปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
3. เป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงแผนการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมต่อไป
4. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้แก่เยาวชนในอนาคตได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใสใจสิ่งแวดล้อม” ได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อและข่าวสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อและข่าวสาร

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไปยังสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใสใจสิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางสื่อประเภทต่าง ๆ นั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกในโครงการเกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งก่อให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมเชิงบวกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากสมาชิกซึ่งเป็นผู้รับสารมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ จึงส่งผลต่อบทบาทในการเลือกเปิดรับข่าวสารด้วย ดังรายละเอียดตามแนวคิดและทฤษฎีต่อไปนี้

ความหมายของการเปิดรับสื่อ

เบ็คเกอร์ (Becker)¹ ได้ให้ความหมายของการเปิดรับสื่อไว้ดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) คือ บุคคลแสวงหาความรู้เพื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป

2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) คือ บุคคลจะเปิดรับสื่อเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนสนใจอยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะเรื่องหรือรายการที่สนใจ หรือมีผู้แนะนำมา

3. เปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) คือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

จากงานวิจัยของแม็คคลอยด์และคณะ (McLeod and the other)² กล่าวว่า ตัวชี้ (Index) ที่ใช้วัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) ส่วนใหญ่ใช้กัน 2 อย่างคือ

1. วัดจากเวลาที่ใช้สื่อ
2. วัดจากความถี่ของการใช้สื่อแยกตามประเภทของเนื้อหารายการที่แตกต่างกัน

แม็คคลอยด์ กล่าวว่า การวัดในเรื่องเวลาที่ใช้กับสื่อ มีข้อเสียที่คำตอบขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสนใจของผู้ฟัง เวลาว่างที่คนมีอยู่ และการมีสื่อใกล้ตัว ฯลฯ ด้วยเหตุนี้คำตอบเกี่ยวกับเวลาที่ใช้สื่อจึงมักไม่สามารถแปลความหมายในทางจิตวิทยา และมักไม่ให้ผลที่ชัดเจนเมื่อนำไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาคำตอบที่ไม่ชัดเจนในเรื่องนี้ จึงได้มีการวัดตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน โดยใช้ความถี่ของการใช้สื่อเฉพาะอย่างเจาะจงในเนื้อหา เช่น การวัดความถี่ของการอ่านข่าวที่มีเนื้อหาหนักในหนังสือพิมพ์ ความถี่ของการชมรายการโทรทัศน์ และความถี่ของการรับฟังรายการวิทยุ เป็นต้น

¹ Samuel L. Becker, Discovering Mass Communication (Illinois: Scott Foresman and Company Glenview, 1987), p. 74, อ้างถึงใน อุทัยรัตน์ สุทธิบุรณ์, "การเปิดรับข่าวสารด้านการส่งเสริมทัศนสุขภาพของผู้มารับบริการทันตกรรมที่คลินิกทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545), น. 23.

² Jack M. McLeod and Garrett J. O'Keefe, "Socialization Perspective," in Current Perspectives in Mass Communication Research (London: Sage Pub., 1972), p. 123, อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, น. 24.

ดังนั้น ในการวัดพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวัดความถี่ของการใช้สื่อต่าง ๆ ที่ประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร

ในกระบวนการสื่อสารของมนุษย์นั้น ผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงผู้รับสารอยู่เสมอ เนื่องจากผู้รับสารจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการสื่อสาร หากผู้รับสารเข้าใจสารของผู้ส่งสาร การสื่อสารก็จะประสบความสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามหากผู้รับสารไม่เข้าใจสารของผู้ส่งสาร การสื่อสารก็จะล้มเหลว ดังนั้นผู้ส่งสารที่สามารถวิเคราะห์ผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลต่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

เมื่อผู้ส่งสารต้องการรู้จักและเข้าใจมวลชนผู้รับสารที่เป็นเป้าหมายของตน ผู้ส่งสารจะใช้ลักษณะทางด้านจิตวิทยาและลักษณะทางประชากรของผู้รับสารประกอบกัน ลักษณะทางด้านจิตวิทยาจะบอกว่าคนนั้นมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร มีรสนิยม และความต้องการอย่างไร ส่วนลักษณะทางประชากรจะบอกว่าผู้รับสารเป็นใคร อายุเท่าไร เพศอะไร มีฐานะอย่างไร โดยวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์มวลชนผู้รับสารนี้เรียกรวม ๆ ว่าการวิเคราะห์มวลชนผู้รับสารตามลักษณะประชากร (Demographic Analysis of An Audience)³ ซึ่งวิเคราะห์จากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. อายุ (Age) อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้รับสารมีความเหมือนหรือแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม เนื่องจากได้ผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกันมา ซึ่งจะมีส่งผลต่อความยากง่ายในการชักจูงใจ และลักษณะการใช้สื่อมวลชนด้วย เช่น ผู้รับสารที่มีอายุมากจะเปลี่ยนใจน้อยลง และมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนัก ๆ มากกว่าความบันเทิง เป็นต้น
2. เพศ (Sex) ผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ เพราะสังคมและวัฒนธรรมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน
3. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic Status) หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติและชาติพันธุ์ ตลอดจนพื้นฐานทางครอบครัวของผู้รับสาร จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อ

³ ประมะ สตะเวทิน, การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2541), น. 105-109.

ปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร เนื่องจากสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจจะทำให้ผู้รับสารมีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยม และเป้าหมายที่ต่างกัน

4. การศึกษา (Education) ผู้รับสารที่ได้รับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน ย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ รสนิยม ค่านิยม และความต้องการที่แตกต่างกันไป ผู้รับสารที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ดี จะได้เปรียบในการเป็นผู้รับสารที่ดี และมักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาดำ โดยจะเลือกใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์มากกว่าวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์

5. ภูมิลำเนา (Geographic Distribution) ผู้รับสารในแต่ละภูมิภาคย่อมมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด ความเชื่อ ทักษะ รสนิยม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตามวัฒนธรรมย่อย (Subculture) ของแต่ละภูมิภาค

ทฤษฎีการเปิดรับสื่อและข่าวสาร

ในการสื่อสารแต่ละครั้ง ปัจจัยในการสื่อสารที่มักจะมีกล่าวถึงบ่อย ๆ คือ กระบวนการในการเลือกรับสาร (Selective Processes) ของผู้รับสาร โดยแคล์ปเปอร์ (Klapper)⁴ ได้อธิบายกระบวนการในการที่ผู้รับสารเลือกรับข่าวสารไว้อย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) หมายถึง ผู้รับสารโดยทั่วไปจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่าง ๆ (Source) ตามความสนใจและความต้องการ ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตน

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) หมายถึง ผู้รับสารโดยทั่วไปนอกจากจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ยังเลือกให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตน นอกจากนี้ยังหลีกเลี่ยงที่จะให้ความสนใจกับข่าวสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตนอีกด้วย

⁴ Joseph T. Klapper, The Effects of Mass Communication (New York: The Free Press, 1960), p. 5, อ้างถึงใน ชีรกูล สถิตนิมานการ, "การศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารความรู้สุขอนามัยด้านสาธารณสุข กับการมารับบริการของผู้มารับบริการโรงพยาบาลรามาริบัติ," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), น. 10-11.

3. การเลือกรับรู้ (Selective Perception) หมายถึง การที่ผู้รับสารโดยทั่วไปจะเลือกรับรู้หรือตีความข่าวสารที่ได้เปิดรับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน ถ้าข่าวสารที่ได้รับมาใหม่มีความขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม ผู้รับสารก็มักจะบิดเบือนข่าวสารนั้น เพื่อให้มีความสอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่มีอยู่แต่เดิม

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) หมายถึง หลังจากที่ได้รับสารได้เลือกเปิดรับเลือกให้ความสนใจ และเลือกรับรู้หรือตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และประสบการณ์ดั้งเดิมของตนเองแล้ว ผู้รับสารจะเลือกจดจำเนื้อหาสาระของข่าวสารเฉพาะในส่วนที่ต้องการจำเข้าไปเก็บไว้เป็นประสบการณ์เพื่อที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ผู้รับสารจะพยายามลืมในส่วนที่ต้องการจะลืมอีกด้วย

พรทิพย์ วรกิจโกศาทร⁵ ได้สรุปถึงการเปิดรับสื่อของผู้รับสารว่าผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะดังต่อไปนี้

1. เลือกสื่อที่สามารถจัดหาได้ (Availability) โดยธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะใช้เวลาพยายามเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น สิ่งที่ได้มายากมาก ๆ มักจะไม่ได้รับการเลือก ดังนั้นผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้เวลาพยายามมาก เช่น ประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทจะเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสำคัญ เพราะสามารถจัดหาได้ง่ายกว่าสื่ออื่น เป็นต้น

2. เลือกสื่อที่สอดคล้อง (Consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของตน เช่น นิสิต นักศึกษา และนักวิชาการ มักนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มติชนหรือสยามรัฐมากกว่าหนังสือพิมพ์อื่น เพราะให้ข่าวสารสาระความรู้ในแง่วิชาการที่สอดคล้องกับตน

3. เลือกสื่อที่ตนสะดวก (Convenience) ในปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้หลายประเภท ซึ่งผู้รับสารแต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่ตนสะดวก เช่น รับฟังข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงขณะขับรถ หรือนั่งชมวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น

4. เลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomedness) จะเป็นผู้รับสารที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ โดยมักจะพบในบุคคลที่มีอายุมาก เช่น เคยฟังวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำ ก็จะไม่สนใจสื่ออย่างอื่น เป็นต้น

⁵ พรทิพย์ วรกิจโกศาทร, "ความสำคัญของผู้รับสาร," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร, หน่วยที่ 6 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540), น. 292.

5. ลักษณะเฉพาะของสื่อ เป็นคุณลักษณะเฉพาะของสื่อที่มีผลต่อการเลือกสื่อของผู้รับสาร เช่น ลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์ สามารถให้ข่าวสารรายละเอียดได้ดีกว่า ราคาถูก นำติดตัวไปได้ทุกหนทุกแห่ง หรือวิทยุโทรทัศน์ ทำให้เห็นภาพเป็นจริงได้ เข้าใจ มีความรู้สึกเหมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์ เป็นต้น

วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm)⁶ กล่าวถึง หลักทั่วไปในการเลือกรับสื่อและข่าวสารว่า ผู้รับสารมักจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effort) หรือสะดวกในการเปิดรับมากที่สุด และได้รับประโยชน์ตอบแทนมากที่สุด (Promise of Reward) นอกจากนี้ผู้รับสารมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อมาสนับสนุนความคิดเห็นที่มีอยู่ก่อนแล้ว (Preconceptions) โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับสื่อของผู้รับสาร มีดังต่อไปนี้

1. ประสบการณ์ ผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุประสงค์ของ ฯลฯ แตกต่างกันไป จึงทำให้ผู้รับสารมีการแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกันไป
2. การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร เมื่อผู้รับสารแสวงหาข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารที่ต้องการ เพื่อสนองวัตถุประสงค์ของตน จะมีการประเมินสาระประโยชน์เพื่อให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ว่าข่าวสารแต่ละอย่างมีประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดพัฒนาการและการปรับปรุงอุปนิสัยและรูปแบบการแสวงหาข่าวสารด้วย
3. ภูมิหลังแตกต่างกัน จะทำให้ผู้รับสารมีความสนใจและเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน
4. การศึกษาและสถานภาพทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของผู้รับสาร ทั้งการเลือกสื่อและเนื้อหาของข่าวสาร เช่น การศึกษาจะทำให้ผู้รับสารมีความสามารถในการอ่านและต้องการแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้รับสารที่มีการศึกษาสูงจึงมักเลือกดูรายการข่าว และมักเลือกใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อโทรทัศน์
5. ความสามารถในการรับข่าวสาร ทั้งสภาพร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา จะมีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกเปิดรับข่าวสารของผู้รับสาร
6. บุคลิกภาพ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ และพฤติกรรมของผู้รับสารด้วย
7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารนั้น ๆ ได้

⁶ Wilbur Schramm, อ้างถึงใน ชวรัตน์ เชิดชัย, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2527), น. 159-164.

8. ทักษะคิด เป็นตัวแปรที่อยู่ระหว่างการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกมาทางพฤติกรรมของผู้รับสารที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ ทักษะคิดของผู้รับสารเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อทักษะคิดเปลี่ยนแปลงไป การรับข่าวสารและการตอบสนองต่อข่าวสารของผู้รับสารก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

นอกจากนี้ เดอเฟลอร์ (DeFleur)⁷ ได้เสนอทฤษฎีที่กล่าวถึงตัวแปรแทรก (Intervening Variables) ที่มีอิทธิพลในกระบวนการสื่อสารมวลชนระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร โดยเน้นให้เห็นว่าข่าวสารไม่ได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชนถึงผู้รับสารและเกิดผลโดยตรงทันที แต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่น ปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคมที่จะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารนั้น ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกันหรือไม่เป็นไปที่ผู้ส่งสารตั้งใจไว้ โดยเดอเฟลอร์ได้เสนอไว้ 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual Differences Theory)

ทฤษฎีนี้อธิบายว่าผู้รับสารแต่ละคนมีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยา เช่น ทักษะคิด ค่านิยม และความเชื่อ ความแตกต่างนี้บางส่วนมาจากความแตกต่างทางร่างกายของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่จะมาจากความแตกต่างที่เกิดจากการเรียนรู้ ทำให้ผู้รับสารมีความสนใจในการเปิดรับข่าวสารหรือตีความหมายข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

2. ทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกัน เช่น ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ อายุ เพศ ภูมิภาค ฯลฯ จะแสดงพฤติกรรมสื่อสาร เช่น การเปิดรับสื่อมวลชน ความชอบต่อสื่อประเภทต่าง ๆ และผลของการสื่อสาร ที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือ ผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน มักจะมีความสนใจหรือมีพฤติกรรมไปในแนวทางเดียวกัน

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Relations Theory)

ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้รับสารกับบุคคลอื่นในสังคม ในลักษณะกลุ่มปฐมภูมิหรือกลุ่มทุติยภูมิ โดยกลุ่มปฐมภูมิจะเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดในกลุ่มเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน หรือในครอบครัว ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากกว่ากลุ่มทุติยภูมิ ที่เป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดน้อยกว่า ข่าวสารต่าง ๆ ที่ผู้รับสารได้รับจากสื่อมวลชนมักจะถูกรับรู้หรือ

⁷ DeFleur, อ้างถึงใน พีระ จิรโสภณ, "ทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรแทรกระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร, หน่วยที่ 11 (นนทบุรี: ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529), น. 645-646.

ตีความโดยมีอิทธิพลของกลุ่มหรือบุคคลในกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในลักษณะนี้เรียกว่า อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence)

เนื่องจากผู้รับสารมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านประชากรศาสตร์ ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ จึงทำให้มีการเปิดรับสื่อและข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามความจำเป็น ความต้องการ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล ดังนั้นสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวงุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผู้รับสารที่มีความหลากหลาย จึงน่าจะมีการเปิดรับสื่อและข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good)⁸ ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับ และรวบรวมสะสมไว้จากประสบการณ์ต่าง ๆ

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร⁹ ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า แล้วจัดระเบียบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง ความรู้เป็นกระบวนการภายในที่ผู้อื่นจะรับรู้ได้จากการอนุมานมากกว่าการสังเกตได้โดยตรง

ดังนั้น ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง (Facts) หรือความคิด (Idea) ความหยั่งรู้หยั่งเห็น (Insight) หรือสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์ได้ ความรู้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถในการจำและระลึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่พบมาแล้ว โดยแบ่งได้ดังนี้¹⁰

⁸ Carter V. Good, Dictionary of Education (New York: McGraw-Hill Book Company, 1973), p. 325.

⁹ สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร, การสื่อสารกับสังคม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), น. 120.

¹⁰ อรวรรณ ปิลาธนโหวาท, การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), น. 36.

1. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินการที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้าง

นอกจากนี้ บลูม (Bloom) และคณะ ยังได้แบ่งระดับความรู้ไว้ 6 ระดับดังต่อไปนี้¹¹

1. ระดับที่ระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการและแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลความจำ ออกมาได้

2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ กล่าวคือ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเอง แสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมาย แปลความ และเปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นได้ต่อไป

3. ระดับของการนำไปใช้ (Application) คือสามารถนำเอาข้อเท็จจริงและความคิดเห็นที่เป็นนามธรรม (Abstract) ไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม

4. ระดับของการวิเคราะห์ (Analysis) สามารถให้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วน เป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง

5. ระดับของการสังเคราะห์ (Synthesis) คือการนำเอาข้อมูล แนวความคิด มาประกอบกัน แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ (Creative) ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ แตกต่างไปจากเดิม

6. ระดับของการประเมินผล (Evaluation) คือความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเกณฑ์ (Criteria) การรวบรวมผล และวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

การเกิดความรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึนึกคิดซึ่งเชื่อมโยงกับสภาพจิตใจในแต่ละบุคคลที่ต่างกัน อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิด และแสดงออกตามความคิด ความรู้สึกของตนเอง

ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร

¹¹ เรื่องเดียวกัน, น. 36-37.

ห้องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

นิวคอมบ์ (Newcomb) ¹² กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ อาจเป็นความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย หรือรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด

โรเจอร์ (Rogers) ¹³ ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า เป็นดัชนีที่ชี้ว่าคุณคนนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับบุคคล วัตถุ สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคตินี้มีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเครื่องหมายของการประเมิน เพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการสื่อสารภายในบุคคลที่เป็นผลมาจากการรับสาร อันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป

ปรมะ สตะเวทิน ¹⁴ ให้ความหมายเอาไว้ว่า ทัศนคติคือความมีใจโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง ทัศนคติก็คือท่าทีหรือความรู้สึกลักษณะใดอย่างหนึ่งที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั่นเอง

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ¹⁵

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความ และอาจเป็นความเชื่อต่อสิ่งนั้น ๆ

¹² T.M. Newcomb, Social Psychology (New York: Dryden Press, 1954), p. 128.

¹³ Everett M. Rogers. Communication Channels in Handbook of Communication (Chicaco: Rand Nnelly, 1978), pp. 208-209.

¹⁴ ปรมะ สตะเวทิน, หลักนิเทศศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2540), น. 63.

¹⁵ J. Freeman, et.al. Social Psychology (New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1970), p. 247.

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้จะแสดงออกมาในทางใดทางหนึ่ง เช่น ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติหรือตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางใดทางหนึ่ง คือ พร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือ ขัดขวาง ต่อสู้ เป็นต้น

โดยทั่วไปแล้วทัศนคติจะเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ และโดยมากเป็นการเรียนรู้ทางสังคม ดังนั้นการเกิดทัศนคติจึงมีได้หลายทาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้¹⁶

1. ประสบการณ์เฉพาะ ประสบการณ์ที่ได้รับเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจออกมาในรูปแบบของการได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษ ซึ่งประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความพอใจ ย่อมทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ส่วนประสบการณ์ที่ไม่น่าพอใจ ก็ย่อมเกิดเป็นทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นเช่นกัน

2. การสอน อาจเป็นแบบแผนหรือไม่เป็นแบบแผนก็ได้ โดยจะได้รับการสอนผ่านทางบุคคลหรือองค์กรที่ทำหน้าที่สอน เช่น บ้าน โรงเรียน วัด สื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ได้รับทัศนคติที่สังคมมีอยู่และนำมาขยายตามแต่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3. ตัวอย่าง ทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้นจากการเลียนแบบ โดยการแปลพฤติกรรมของคนอื่นออกมาเป็นรูปทัศนคติ ถ้ามีการยอมรับนับถือหรือเคารพคนนั้น ก็มักจะยอมรับแนวความคิดของเขาตามที่เข้าใจด้วย

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน มีส่วนอย่างมากในการสนับสนุนทัศนคติของบุคคล เช่น การปฏิบัติตนในวัด หรือการแต่งกายของคนในสถานการณ์ต่าง ๆ จะเป็นสิ่งที่ให้แนวทัศนคติแก่บุคคลเป็นอันมาก

ทัศนคติที่บุคคลแสดงออกมี 3 ประเภท คือ¹⁷

1. ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) เป็นทัศนคติที่จะชักนำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาในด้านดีต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งอาจจะมีส่วนทำให้คนหรือกลุ่มคนตัดสินใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย

¹⁶ ชม ภูมิภาค, จิตวิทยาการเรียนการสอน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2523), น. 108-109.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, น. 109.

2. ทักษคติทางลบ (Negative Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีหรือเป็นไปในทางลบต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นทิศทางตรงกันข้ามกับทัศนคติทางบวก ทัศนคติในทางลบมักจะเกิดขึ้นร่วมกับความไม่พอใจ อันจะมีผลทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในองค์กรหรือสังคมได้

3. ทักษคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) เป็นทัศนคติของบุคคลที่แสดงออกมาในลักษณะไม่มีความรู้สึกต่อบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการไม่มีความคิดเห็นต่อบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ นั้นเอง

ทัศนคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์นั้น มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ 3 ระดับ คือ ¹⁸

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ มาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจมาจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

2. การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้ จะมาจากประสบการณ์หรือความประทับใจ หรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ

3. การเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งไปมีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะมีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง กล่าวคือ ถ้าความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมถูกกระทบในระดับใดก็ตาม ก็จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติ นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติของผู้ส่งสาร ลักษณะของข่าวสาร คุณสมบัติของช่องทางการสื่อสาร และคุณสมบัติของผู้รับสาร ก็ล้วนแต่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ทั้งสิ้น

ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้น มีอยู่ 2 ประเภท คือ ¹⁹

1. การเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน หมายถึง ถ้าบุคคลมีทัศนคติเดิมเป็นไปในทางบวก ก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วย แต่ถ้าทัศนคติเป็นไปในทางลบ ก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบด้วยเช่นกัน

¹⁸ จุมพล รอดคำดี, สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), น. 117.

¹⁹ อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ, น. 38.

2. การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง หมายถึง ถ้าบุคคลมีทัศนคติเดิมที่เป็นไปในทางบวก ก็จะลดลงในทางลบ และถ้าทัศนคติเป็นไปในทางลบ ก็จะเป็นเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้าม

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางเดียวกัน จะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า คงที่กว่า ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปคนละทาง ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี โดยวิธีหนึ่งคือการได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมาจากสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม และสื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับนี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อทัศนคติด้านความรู้หรือการรับรู้ และการเปลี่ยนแปลงนี้ก็มีแนวโน้มทำให้ส่วนประกอบด้านอารมณ์ และส่วนประกอบทางพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย อาจสรุปได้ว่า หากได้รับข่าวสารในระดับที่แตกต่างกัน ก็ย่อมทำให้มีทัศนคติ หรือแนวโน้มของพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกโครงการนันทท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จะเกิดจากการได้รับข่าวสาร ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจากโครงการนันทท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึก โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวก เชิงลบ หรือเฉย ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร²⁰ กล่าวว่า พฤติกรรมคือการกระทำที่ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออก โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ก็เนื่องจากการมีความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากการเปิดรับสื่อและการแปลความสารที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดการสังสมประสพการณ์ที่แตกต่างกัน และมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

พฤติกรรมเป็นผลของการเลือกปฏิกิริยาที่เหมาะสมที่สุด เพื่อมาตอบสนองสิ่งไว้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งครอนบาช (Cronbach)²¹ ได้กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ (Seven Elements in Behavior) ดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายหรือความมุ่งหมาย (Goal) คือวัตถุประสงค์หรือความต้องการซึ่งก่อให้เกิดการกระทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ถ้ามีเป้าหมายหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

²⁰ สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร, การสื่อสารกับสังคม, น. 123.

²¹ L.J. Cronbach, *Educational Psychology* (New York: Harcourt, Brace and Company, 1963), pp. 68-70.

บุคคลมักจะเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่มีความสำคัญน้อยกว่าทีหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะและความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

3. สถานการณ์ (Situation) หมายถึง โอกาสหรือช่องทาง หรือเหตุการณ์ ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นการพิจารณาช่องทางหรือสถานการณ์ เพื่อเลือกหาวิธีที่คิดว่าจะสนองความต้องการ เป็นที่พอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) คือ การทำกิจกรรมตามที่ตัดสินใจเลือกไว้แล้ว

6. ผลที่ตามมา (Consequence) คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรมนั้น ซึ่งอาจได้ผลตรงกับที่คาดไว้ หรือตรงกันข้ามกับที่คิดไว้ก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwarting) เป็นปฏิกริยาที่เกิดขึ้น เมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ ซึ่งอาจจะต้องย้อนกลับไปแปลความหมายใหม่เพื่อเลือกหาวิธีที่จะตอบสนองความต้องการได้ แต่ถ้าเห็นว่าความต้องการนั้นเกินความสามารถ ก็อาจต้องยอมเลิกความต้องการนั้น

โดยทั่วไปการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวพฤติกรรมจะสามารถเกิดขึ้นได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลไปจนถึงสังคม และการโน้มน้าวพฤติกรรมอาจผ่านสื่อโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้²²

1. การปลุกเร้าอารมณ์ (Emotional Arousal) เพื่อให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจในการติดตาม เช่น สถานการณ์ที่น่าวิตกและน่าเป็นห่วงต่าง ๆ

2. การแสดงความเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) ด้วยการแสดงความอ่อนโยน เสียสละ และความกรุณาปรานี

3. การสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ (Internalized Norms) เป็นการสร้างมาตรฐานอย่างหนึ่งขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับสารที่จะต้องปฏิบัติตาม

4. การให้รางวัล (Reward) เช่น การลด แลก แจก แถม เพื่อเป็นการจูงใจ

ผลของการโน้มน้าวใจด้วยวิธีการดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดพฤติกรรมพื้นฐานใน 2 ลักษณะ คือ กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ หรือให้มีพฤติกรรมที่ต่อเนื่อง (Activation) หรือหยุดยั้งพฤติกรรม

²² สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับสังคม, น. 123-124.

เก่า (Deactivation) ซึ่งทั้งการกระตุ้นและหยุดยั้ง จะเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอื่น ๆ ตามมา เช่น การตัดสินใจวินิจฉัยต่อประเด็นปัญหา หรือการสร้างพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม

ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น แนนซี ชวาร์ตซ์ (Nancy E. Schwartz)²³ ได้กล่าวว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ทักษะเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และพฤติกรรม ดังนั้นความรู้มีความสัมพันธ์กับทักษะ และมีผลต่อพฤติกรรม
2. ความรู้และทักษะมีความสัมพันธ์กัน และทำให้เกิดพฤติกรรมตามมา
3. ความรู้และทักษะต่างทำให้เกิดพฤติกรรมได้ โดยที่ความรู้และทักษะไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน

4. ความรู้มีผลต่อพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม

เมื่อสมาชิกโครงการนักร้องหญิงรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ได้รับความรู้ รวมทั้งมีพฤติกรรมไปในทางใดทางหนึ่งแล้ว ก็จะมีการแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามความแตกต่างในการเปิดรับสื่อ และการแปลความหมายข่าวสารที่ได้รับมา ซึ่งถ้าสมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดความรู้สึกที่ดีแล้ว สมาชิกก็จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่เติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงได้ปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ดังแนวคิดต่าง ๆ ต่อไปนี้

²³ Nancy E. Schwartz, อ้างถึงใน อรรชรอน ปิลันธนโหวาท, การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ, น. 39-40.

แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์²⁴ กล่าวถึง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ไม่เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งการหาทางกำจัดและป้องกันมลภาวะหรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษไม่ให้เกิดขึ้น

วินิจ วีรยางกูร²⁵ กล่าวถึง การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยการนำมาใช้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด ตลอดจนการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเอาไว้ให้คงอยู่ในสภาพนั้น ๆ ให้นานที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยความฉลาดและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษย์มากที่สุด รวมทั้งพยายามรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีอายุยืนยาวที่สุด โดยสูญเสียทรัพยากรการท่องเที่ยวน้อยที่สุด

นิวัติ เรืองพานิช²⁶ ได้ให้แนวคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลนั้น มีแนวคิดการอนุรักษ์ 10 ประการ ดังนี้

1. ในการที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในทุกแง่มุม นั่นคือ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาทรัพยากร

²⁴ ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์, "การเปิดรับข่าวสารความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), น. 15.

²⁵ วินิจ วีรยางกูร, การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532), น. 72.

²⁶ นิวัติ เรืองพานิช, การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรุงเทพมหานคร: เฉลิมชาญการพิมพ์, 2528), น. 15.

ธรรมชาติที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อม และจะให้ประโยชน์และโทษต่อมนุษย์ซึ่งอยู่ในแต่ละสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ อย่างน้อยต้องคำนึงถึงการสูญเสีย อันอาจจะเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. รักษาทรัพยากรที่จำเป็นและหายากด้วยความระมัดระวัง พร้อมทั้งประโยชน์และการทำให้อยู่ในสภาพที่เพิ่มพูนทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งจะต้องตระหนักว่าการใช้ทรัพยากรมากเกินไป จะไม่เป็นการปลอดภัยต่อสภาวะแวดล้อม

3. ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนได้ โดยอาศัยอัตราการการผลิต (เพิ่มพูน) เท่ากับอัตราการใช้หรืออัตราเกิดเท่ากับอัตราตาย

4. ประชากรเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปริมาณอัตราเกิดและการเปลี่ยนแปลงของพลเมืองตลอดเวลา โดยพิจารณาความต้องการในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ

5. หาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ ๆ ในการที่จะผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพยายามค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้อย่างเพียงพอ

6. การให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเข้าถึงความสำคัญในการรักษาความสมดุลตามธรรมชาติ ซึ่งจะต้องทำให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดี การให้การศึกษาอาจเป็นทั้งในและนอกระบบโรงเรียนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น วัย และคุณวุฒิ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามกาลเทศะ

8. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงทรัพยากรอย่างอื่นในเวลาเดียวกันด้วย ไม่ควรแยกพิจารณาเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่างมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

9. ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดนั้น จะต้องไม่แยกมนุษย์ออกจากสภาพแวดล้อมทางสังคม หรือวัฒนธรรม หรือสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติ เนื่องจากวัฒนธรรมและสังคมมนุษย์ได้พัฒนาตัวเองมา พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของสังคมนั้น ๆ กล่าวโดยทั่ว ๆ ไป การอนุรักษ์ถือได้ว่าเป็นทางแห่งการดำเนินชีวิตเพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก

10. โอกาสที่การอนุรักษ์จะสำเร็จได้นั้น ผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรนั้น ๆ และใช้อย่างชาญฉลาด ให้เกิดผลดีในทุก ๆ ด้านต่อสังคมมนุษย์และการใช้ทรัพยากรให้อำนวยประโยชน์หลาย ๆ ด้านในเวลาเดียวกันด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือ Ecotourism เป็นคำผสมระหว่างคำว่า Ecology หรือ นิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว ในวงการท่องเที่ยวยังมีคำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่สำคัญและใช้ในความหมายใกล้เคียงกันกับคำว่า Ecotourism เช่นคำว่า Nature Tourism, Green Tourism, Responsible Tourism, Bio Tourism, Low-impact Tourism เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีผู้ให้คำจำกัดความหรือความหมายไว้หลายหลาย แต่ทั้งหมดได้เน้นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible) ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการให้การศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น

เฮคเตอร์ เซบาลอส ลาสคูเรน (Hector Ceballos – Lascurain)²⁷ ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเหล่านั้น

อลิซาเบท บู (Elizabeth Boo)²⁸ ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ ต่อการอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่จะต้องมีการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้ชุมชน หรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

The Ecotourism Society²⁹ ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ธรรมชาติ ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

สมาคมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ธรรมชาติในสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายไปสู่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมและ

²⁷ Hector Ceballos – Lascurain, อ้างถึงใน ประยูร ดาศรี, ภูมิศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ม.ป.ท., 2545), น. 37.

²⁸ Elizabeth Boo, อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, น. 37-38.

²⁹ The Ecotourism Society, อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, น. 38.

ธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ โดยไม่รบกวนการเปลี่ยนแปลงสภาพทางชีววิทยาของพื้นที่ และชาวบ้านโดยรอบมีรายได้จากการท่องเที่ยวด้วย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย³⁰ ได้ทำการสรุปความหมายที่หลากหลายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และได้ให้คำจำกัดความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ “การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน” ซึ่งจากคำจำกัดความดังกล่าว สามารถอธิบายในแต่ละข้อความ โดยพิจารณาความสมบูรณ์ขององค์ประกอบจากลักษณะพื้นฐานของ Ecotourism ได้ดังนี้

การท่องเที่ยว – กระบวนการท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว และบริการการท่องเที่ยวที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการที่ตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายทางสังคมและเศรษฐกิจในกิจกรรมนี้

อย่างมีความรับผิดชอบต่อ – เป็นการขยายกระบวนการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมถึงรูปแบบการท่องเที่ยวและพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว บริการการท่องเที่ยว การตลาด นักท่องเที่ยว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

แหล่งธรรมชาติ – หมายถึง Natural Attraction ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมาย (Destination) ของการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาตินี้อาจมีองค์ประกอบเฉพาะที่เป็นธรรมชาติ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย จุดเน้นของการท่องเที่ยวคือทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในแหล่งธรรมชาติ ที่สำคัญคือความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) ที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยว แหล่งธรรมชาตินี้อาจไม่จำกัด หรือจำเป็นต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามที่กำหนดไว้ก็ได้ หากมีการท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่ใด ๆ สามารถจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะกิจ – เอกลักษณ์ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบของแหล่งที่เป็นจุดหมายการท่องเที่ยว เอกลักษณ์ที่มีความหมายกว้าง ๆ ที่ เป็น (Identity) หรือ

³⁰ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ (กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540), น. 51-54.

เฉพาะเจาะจงที่เป็นลักษณะจริงแท้ ณ ที่นั้น (Authentic) หรือเกิดขึ้นเฉพาะถิ่น (Endemic) หรือไม่เหมือนใคร (Unique) ทั้งนี้มุ่งเน้นที่ระบบนิเวศ (Ecosystem) ของพื้นที่นั้น ๆ เอกลักษณะเฉพาะถิ่นนี้นอกจากเป็นสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว หากมีการเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นไปตามธรรมชาติ

แหล่งวัฒนธรรม – เป็นการมุ่งเน้นจุดหมายของการท่องเที่ยว (Destination) ที่เป็นแหล่งธรรมชาติรวมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น หรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน วัฒนธรรมในที่นี้ให้หมายรวมถึงผลิผลของมนุษย์อื่น ๆ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณคดีในสถานที่นั้น ๆ แหล่งวัฒนธรรมโดยทั่วไปเป็นผลิผลของความเจริญของมนุษย์ เป็นวิถีชีวิตที่พัฒนาจากลักษณะส่วนบุคคลจนเป็นสังคมดัดแปลง เปลี่ยนแปลงธรรมชาติ เป็นกระบวนการพัฒนาของมนุษย์ที่อยากจะหยุดยั้งได้ ความแตกต่างของแต่ละวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว

ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ – การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้จำกัดแหล่งวัฒนธรรมเฉพาะที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือมีวิถีตามธรรมชาติ เป็นวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ภายใต้ หรือเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเป็นสำคัญ แหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นกับแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ จึงกล่าวได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรากฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based)

โดยมีกระบวนการเรียนรู้ – เป็นกระบวนการที่ขาดไม่ได้ของการท่องเที่ยวประเภทนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) จะเกิดขึ้นในทุกขณะทุกขั้นตอนของการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจะทำให้มีการส่งเสริมประสบการณ์ที่ดีและมากขึ้นตามลำดับ

ร่วมกันในหมู่ผู้เกี่ยวข้อง – การเรียนรู้ ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น

ภายใต้การจัดการ – การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีการจัดการที่ดี ถูกต้องตามหลักวิชาการ ต้องมีการเตรียมการวางแผนพัฒนาและปฏิบัติการอย่างถูกต้อง

สิ่งแวดล้อม – สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องได้รับการจัดการ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่และสิ่งแวดล้อมโดยรวม สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรของแหล่งทางธรรมชาติ และ/หรือ วัฒนธรรมที่มีอยู่

การท่องเที่ยว – หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว การบริการ และด้านการตลาดที่ถูกต้องเหมาะสม

อย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น - การจัดการที่มีลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วม (Involvement, Participation, Partnership) ท้องถิ่นในที่นี้อาจหมายถึง ชุมชน (Community) หรือประชาชน (People, Local People) หรือรัฐบาลท้องถิ่น องค์กรปกครองท้องถิ่น (Local Government) ก็ได้ ทั้งนี้ควรเป็นท้องถิ่นที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนส่วนใหญ่ เป็นผู้กำกับองค์กรอย่างเป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมหมายถึง การมีสิทธิในการควบคุม ดูแล กระบวนการท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นการสำรวจ วางแผน จัดการ ดำเนินการ ซึ่งนอกจาก จะก่อให้เกิดรายได้หรือผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นแล้ว ยังชี้ถึงความสำคัญของท้องถิ่น และเป็นกระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนอีกด้วย ดังนั้นท้องถิ่นในการพัฒนาเชิงนิเวศ จะให้ความสำคัญและเน้นประชาชนในพื้นที่ (Ecosystem People) เป็นหลัก ส่วนประชาชนที่อยู่โดยรวม (Biosphere) มีความสำคัญและควรได้รับการจัดให้มีส่วนร่วมเช่นกัน

เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึก - เป็นการระบุดึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวหรือกระบวนการเรียนรู้วิธีการที่ต้องมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดจิตสำนึกอย่างแท้จริง โดยไม่เพียงแต่มีความเข้าใจเท่านั้น แต่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติโดยอัตโนมัติ

ต่อการรักษาระบบนิเวศ - จิตสำนึกที่ได้ จะนำไปเพื่อเกิดการรักษาระบบนิเวศของแหล่ง ไว้ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป โดยให้คงสภาพการปฏิสัมพันธ์อย่างสมดุลไว้ให้นานที่สุด

อย่างยั่งยืน - โดยจะส่งผลต่อเนื่องถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งจะเกิดขึ้นในความยั่งยืน ของทุกองค์ประกอบอันอยู่ในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

จากความหมายที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ให้ความหมายที่เป็น สาระสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมและพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ ธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบ นิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ โดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะ ได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังจะเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ใน ขณะเดียวกันจะต้องเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. มุ่งเน้นที่คุณค่าธรรมชาติหรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นการเสริมแต่ง หรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 4 ประการ คือ³¹

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based Tourism)

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุมไปถึง การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Managed Tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education-based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass root) จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึง

³¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ

(กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544), น. 2-3.

การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-based Tourism)

ลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะเฉพาะประการหนึ่ง คือการมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศทางธรรมชาติ และระบบนิเวศทางวัฒนธรรม แต่เป็นลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงมีเพียงบางส่วนที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรืออาจมีแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวแบบอื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะเฉพาะดังนี้³²

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเน้นการรักษาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่สิ่งตรงข้ามกับการท่องเที่ยวแบบคนละใหญ่ (Mass Tourism) เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของการท่องเที่ยว แต่จำกัดที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง นักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกัน หรือมากกว่านักท่องเที่ยวคนละใหญ่หากปราศจากการจัดการที่ดี การจัดการกับการท่องเที่ยวคนละใหญ่ในทิศทางและภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ จัดเป็น Mass Ecotourism
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่จำเป็นต้องเป็นการจัดการที่ง่าย ๆ ราคาถูก มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อย เพียงแต่มีการจัดการที่ดี มีการรักษาสีเขียวอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวและให้ประโยชน์ที่เหมาะสมตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจตอบสนองนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ทุกระดับ และมีรายได้สูงได้เช่นกัน

³² ประยูร ดาศรี, ภูมิศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, น. 39-40.

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกมากกว่าการให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการ

ลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากรายงานผลการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว เพื่อรักษาระบบนิเวศ โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้กล่าวถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า จะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาประสบการณ์ และความรู้ เพื่อสร้างเสริมจิตสำนึกให้มีความตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ส่วนการวัดความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถพิจารณาจากระดับความเข้มข้นได้จากปัจจัยต่อไปนี้

1. ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากประเภทและรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมไปเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งเสริมความรู้ การอนุรักษ์ การรักษาสีงแวดล้อม และการสร้างความตระหนักในการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับความเข้มข้นของความสนใจ มีดังนี้

- สนใจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหรือวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะถิ่น มีความสมบูรณ์หลากหลาย ต้องใช้ความตั้งใจในการท่องเที่ยวสูง มีกิจกรรมที่แตกต่างจากความเคยชินตามปกติ หรือมีระดับความสนใจลดลงตามลำดับ

- มีกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เรียนรู้ สัมผัส และดูแลรักษาสภาพธรรมชาติและระบบนิเวศ เช่น การศึกษาธรรมชาติ การเดินป่า การดำน้ำดูปะการัง การดูนก ส่องสัตว์ เป็นต้น

2. การเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจะ

- มีการเตรียมการศึกษาหาความรู้ โดยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ/หรือเข้ารับการอบรมก่อนเดินทาง หรือโดยการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ก่อนเดินทาง

- มีการเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือในการท่องเที่ยวครบถ้วนด้วยตนเอง หรือตามคำแนะนำ โดยให้ความสำคัญในอุปกรณ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และไม่ทิ้งให้เป็นมูลฝอยในขณะท่องเที่ยว เช่น กระจตน้ำ กล่องอาหาร กล่องสองทางไกล

3. การปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยว ระหว่างการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจะ

- ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ หรือที่เห็นสมควร

- มีความกระตือรือร้นในการรักษาสีงแวดล้อม

- มีความสนใจใฝ่รู้ในระหว่างการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญต่อข้อมูล กิจกรรม การสื่อความหมาย หรืออื่น ๆ ที่จะเสริมสร้างความรู้และความตระหนักที่ดี

- มีความยินดีจ่ายในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการจ่ายทางตรงลงในพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น การบริจาค การจ่ายค่าบริการ การส่งเสริมแนะนำ เป็นต้น

- สนใจเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

4. การปฏิบัติหลังการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรปฏิบัติดังนี้

- มีความรักและห่วงหาพันพวยากรที่ได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นหลังจากการท่องเที่ยว

- มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง

- ช่วยสื่อ ขยาย เผยแพร่ข้อมูลที่ได้รับต่อผู้อื่น

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทขึ้นชมธรรมชาติและกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้³³

กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. กิจกรรมการเดินป่า (Hiking / Trekking) เป็นการเดินป่าระยะทางตั้งแต่ 2 กิโลเมตรขึ้นไป โดยมีการสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิดตามเส้นทางเดินเท้าที่ตัดผ่านเข้าไปในป่าที่มีจุดสวยงามดึงดูดความสนใจ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติจากมัคคุเทศก์นำทางที่มีความรู้ทางด้านนิเวศวิทยาและชำนาญพื้นที่เป็นอย่างดี หากมีการพักแรมในป่าจะต้องนำสิ่งของอุปโภคบริโภค รวมทั้งขยะต่าง ๆ ออกจากป่าทั้งหมด กิจกรรมเดินป่าแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือการเดินป่าที่สมบุกสมบัน เป็นการเดินป่าในเส้นทางที่ค่อนข้างยากลำบาก ทำทลายความสามารถของนักท่องเที่ยว เช่น การปีนป่ายหรือเดินขึ้นลงเขาที่สูงชัน เป็นต้น จะมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความตื่นเต้น ส่วนกิจกรรมเดินป่าอีกประเภท จะมีจุดมุ่งหมายให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และซาบซึ้งกับความสวยงามแปลกตาของธรรมชาติ

2. กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature Education) เป็นกิจกรรมที่จะได้รับความเพลิดเพลินในการเที่ยวธรรมชาติ พร้อมกับได้รับความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติผ่านทางโปรแกรมสื่อ

³³ กิตติวัฒน์ รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, โครงการอบรมเยาวชนอาสาสมัครต้อนรับนักท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: กองท่องเที่ยวเยาวชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542), น. 15-22.

ความหมายธรรมชาติที่จัดทำขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (Visit Center) ป้ายชื่อความหมายธรรมชาติ (Wayside Exhibit) นิทรรศการกลางแจ้ง (Outdoor Exhibit) และเส้นทางเดินเท้าที่จัดทำเพื่อให้ได้สัมผัสและเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติในพื้นที่ (Nature Interpretive Trail)

3. กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (Nature Photography, Video Taping and Sound of Nature Audio Taping) เป็นการถ่ายรูปและบันทึกเทปวิดีโอธรรมชาติ และสิ่งที่น่าสนใจในธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ป่า พืชหายาก และรอยเท้าสัตว์ป่า เป็นต้น การบันทึกเสียงธรรมชาตินิยมทั้งเสียงน้ำตกและ เสียงนก แมลง และสัตว์ป่าต่าง ๆ

4. กิจกรรมส่อง / ดูนก (Bird Watching) เป็นกิจกรรมเฉพาะสำหรับผู้มีความสนใจในเรื่องนก โดยจะเดินไปตามเส้นทางเดินเท้าที่จัดไว้ และหยุดพักบางจุดเพื่อจดบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับนกต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น อุปกรณ์ที่จำเป็นคือกล้องส่องตาดูนกและคู่มือดูนก (Bird Guides)

5. กิจกรรมศึกษา / เที่ยวถ้ำ (Cave Exploring / Visiting) เป็นกิจกรรมที่จะได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องถ้ำ เช่น กระบวนการเกิดถ้ำ ประเภทของถ้ำ สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในถ้ำ ฯลฯ นอกจากนี้จะได้รับความเพลิดเพลินและตื่นตากับความงามแปลกเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของถ้ำด้วย

6. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky Interpretation) เป็นกิจกรรมที่จะได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับชนิดของดาวและกลุ่มดาว รูปร่าง ตำแหน่ง วงโคจร ตลอดจนประวัติและตำนานพื้นบ้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ชำนาญมาให้ความรู้ พื้นที่ธรรมชาติของกิจกรรมประเภทนี้คือ บริเวณที่โล่งหรือบนที่สูง ฤดูที่เหมาะสมคือฤดูหนาว เนื่องจากท้องฟ้าไม่มีเมฆหมอกบดบัง อุปกรณ์ที่จำเป็นคือกล้องดูดาว และแผนที่ดาว

7. กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat Sightseeing) การล่องเรือทำได้ทั้งในแหล่งน้ำธรรมชาติ ลำน้ำ ทะเล หรืออ่างเก็บน้ำที่มีสภาพแวดล้อมธรรมชาติอยู่ โดยมีมัคคุเทศก์คอยให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน สิ่งที่ควรระวังจากกิจกรรมประเภทนี้คือ น้ำมันปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำ ชยะ เสียงรบกวนจากเครื่องยนต์ การรบกวนบริเวณวางไข่หรือผสมพันธุ์ของสัตว์น้ำ

8. กิจกรรมพายเรือแคนู (Canoeing) / เรือคายัค (Kayak) / เรือใบ (Browbeating) / เรือใบ (Sailing) เป็นกิจกรรมที่ได้สัมผัส เรียนรู้ธรรมชาติ ใช้ความสามารถในการบังคับเรือ และได้ออกกำลังกาย โดยนักท่องเที่ยวจะต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือทำให้สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมลง

9. กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel Skin Diving) เป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน ใกล้ชิดธรรมชาติได้ทะเลที่มีสีสันสวยงาม และได้เรียนรู้เกี่ยวกับพืชและสัตว์ใต้น้ำ โดย

ใช้หน้ากาก (Snorkel) ดำน้ำในน้ำตื้นที่มีความลึกไม่เกิน 0.9 เมตร สิ่งที่ต้องระมัดระวังคือการไปทำลายปะการังใต้น้ำเมื่อน้ำลด หรือเมื่อทอดสมอเรือลงไป

10. กิจกรรมดำน้ำลึก (Scuba Diving) เป็นการดำน้ำในน้ำที่มีความลึกไม่เกิน 30 เมตร ที่จะทำให้ความเพลิดเพลินและใกล้ชิดธรรมชาติได้ทะเลที่มีสีสันสวยงาม และนักดำน้ำต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ

กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทชื่นชมธรรมชาติ (Appreciative Recreational Activities) และกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย (Adventurous Recreational Activities)

1. กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (Relaxing) อาจทำได้ทั้งการเดินทางเล่นตามเส้นทางที่จัดไว้ หรือตามชายหาดต่าง ๆ หรือเป็นจุดอยู่กับที่ หรือการนั่งรถยนต์ไปตามทางที่ผ่านธรรมชาติที่สวยงาม (Sight Seeing) และหยุดพักตามจุดพักชมวิทิวทัศน์เป็นระยะ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้จะทำให้ได้สัมผัสกับสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงามแปลกตา ตลอดจนลำดับของสภาพภูมิทัศน์สองข้างทางที่มีความหลากหลาย (Sequences of Landscape) โดยนักท่องเที่ยวจะต้องไม่ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนความสงบ และควรรักษาความสะอาด เพื่อคงความเป็นธรรมชาติเอาไว้

2. กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Terrain / Mountain Biking) เป็นการขี่จักรยานภูเขา (Mountain Bike) ตามเส้นทางที่มีความลาดชันในระดับต่าง ๆ กัน โดยจะได้พบกับจุดสนใจและความงดงามตามธรรมชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องเคารพกฎระเบียบของพื้นที่ รักษาความสะอาด และไม่ส่งเสียงอีกที่ระหว่างขี่จักรยาน

3. กิจกรรมปีน / ไต่เขา (Rock / Mountain Climbing) เป็นกิจกรรมที่มุ่งท้าทายความยากลำบากที่ธรรมชาติสร้างไว้ ในบริเวณที่อนุญาตให้มีการไต่หรือปีนเขาจะมีความปลอดภัยระดับหนึ่ง และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับสภาพธรรมชาติ

4. กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (Tent Camping) เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้อยู่และสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยไม่อาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกในการอยู่อาศัยมากเกินไป ความจำเป็น เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเดินป่า ดึกษาธรรมชาติ ส่อง / ดูนก ฯลฯ นักท่องเที่ยวควรมีส่วนช่วยดูแลพื้นที่บริเวณกางเต็นท์ให้สะอาดและเรียบร้อย

5. กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang Glider) เป็นกิจกรรมที่อาศัยเครื่องร่อนที่ไม่ใช้เครื่องยนต์เพื่อชมธรรมชาติจากที่สูง โดยต้องทำการส่งเครื่องร่อนที่บริเวณหน้าผา กิจกรรมประเภทนี้หากมีมากเกินไป อาจก่อให้เกิดมลภาวะทางสายตาได้

6. กิจกรรมล่องแพยาง / แพไม้ไผ่ (White Water Rafting) จะได้สัมผัสธรรมชาติและได้รับความตื่นเต้นสนุกสนานเร้าใจจากความเร็วของกระแสน้ำ ความต่างระดับของลำน้ำ และสภาพภูมิทัศน์สองฝั่ง

7. กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking) เป็นการนำอาหารมารับประทานหรือซื้อจากร้านค้าใกล้เคียงในบริเวณที่จัดไว้ให้ นักท่องเที่ยวต้องรักษาความสะอาด ระวังมิควรวางเรื่องไฟ และไม่ให้อาหารแก่สัตว์ป่า หากเป็นบริเวณพื้นที่ธรรมชาติที่ไม่มีการกำจัดขยะ ควรนำขยะกลับไปด้วย

8. กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall Visits / Exploring) การเที่ยวน้ำตกอาจมีกิจกรรมหลายอย่างประกอบกัน เช่น เล่นน้ำตก เดินสำรวจน้ำตก นั่งรับประทานอาหาร หรือชมทิวทัศน์บริเวณน้ำตก ซึ่งนักท่องเที่ยวควรช่วยกันดูแลรักษา ไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยของตนเอง

9. กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (Windsurfing) เป็นกิจกรรมทางน้ำที่ให้ความสนุกสนานตื่นเต้น บริเวณที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมนี้จะเป็นแหล่งน้ำที่กว้างโล่ง มีกระแสลมแต่ไม่ปั่นป่วน รอบข้างมีสภาพภูมิประเทศสวยงาม

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย โดยความหมายที่น่าสนใจมีดังนี้

ในการประชุม Globe' 90 ประเทศแคนาดา³⁴ ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่าหมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยที่มีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึงการจัดการทรัพยากร เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย

³⁴ คณะกรรมาธิการการท่องเที่ยวและการกีฬา วุฒิสภา, รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันในยุคของการค้าเสรี (กรุงเทพมหานคร: กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2540), น. 15.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย³⁵ ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรีย์ภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด

หลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักการสำคัญดังนี้³⁶

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) ทั้งที่เป็นทรัพยากร ธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว
2. การลดการบริโภคที่มากเกินไปและการลดของเสีย (Reducing Overconsumption and Waste) จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำบางสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining Diversity) มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว เข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ (Integrating Tourism into planning) การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting Local Economy) โดยพิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย

³⁵ รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, "เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน," (กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.), น. 5.

³⁶ รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, "เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน," (กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.), น. 8-9.

6. การมีส่วนร่วมเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว (Involving Local Communities) ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวอีกด้วย

7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ (Consulting Stakeholders and the Public) ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการร่วมกันคิดและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่าง

8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดคล้องแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับของการบริการการท่องเที่ยว

9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล (Marketing Tourism Responsibly) การสร้างความเข้าใจ การสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ (Undertaking Research) จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น พิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ³⁷

1. การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว

4. การประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

³⁷ จำไพพรรณ แก้วสุริยะ, "เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน," น. 5.

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน มีแนวโน้มไปในทิศทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) มากยิ่งขึ้น มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวจะมีการพัฒนาไปในลักษณะที่ยั่งยืน โดยจะต้องกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้น้อยที่สุด นอกจากนี้ลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภท “3S” ได้แก่ Sun Sand Sea ซึ่งเคยเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว จะไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวอีกต่อไป แต่จะเกิดลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มี “3S” ในรูปแบบใหม่ที่มีผลมาจากลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีการรักษาสิ่งแวดล้อม และการจัดการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้นมาแทน ลักษณะของ “3S” ในแนวคิดใหม่ ได้แก่³⁸

“S” ที่ 1 คือ Security หมายถึง ความปลอดภัยที่รวมถึงภัยธรรมชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

“S” ที่ 2 คือ Sanitation หมายถึง ความปราศจากโรคและมลพิษ ทั้งทางอากาศ น้ำดื่ม และสิ่งปฏิภูลต่าง ๆ

“S” ที่ 3 คือ Satisfaction หมายถึง ความพึงพอใจที่ได้รับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวในส่วนของสินค้าท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและบริการที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจซื้อเพื่อการท่องเที่ยว

จากแนวความคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมปรับสภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไป ดังนั้นขอบเขตของการพัฒนาจึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยว หรือกล่าวได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน (All Tourism Should Be Sustainable Tourism) กล่าวโดยสรุป กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องไม่มีหรือมีน้อยที่สุด ดังนั้นการจัดการอย่างยั่งยืนจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้

³⁸ รุ่ง กาญจนวิโรจน์, “แนวโน้มการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21,” จุลสารการท่องเที่ยว 19 (มกราคม-มีนาคม 2543):4-6.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุชาดา วรระมานี³⁹ ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ นักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อวิทยุมากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ตามลำดับ มีความรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน คือ ชั้นปี สถาบันการศึกษา ภูมิภาค และ การเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปรากฏว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อ นิตยสาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความรู้และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขณะที่การเปิดรับข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ณัฐชามณูย์ สุวิทย์พันธุ์⁴⁰ ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์จากสื่อเฉพาะกิจต่างกัน แต่เปิดรับจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ สถานภาพสมรส การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล

³⁹ สุชาดา วรระมานี, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ นักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), น. บทคัดย่อ.

⁴⁰ ณัฐชามณูย์ สุวิทย์พันธุ์, “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), น. บทคัดย่อ.

และสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน โดยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ส่วนการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์

ศกลวรรณ พาเรือง ⁴¹ ศึกษาเรื่อง “องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือวิทยุ โดยการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สนิ นัยวิจิตร ⁴² ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจโดยรวมแตกต่างกัน โดยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว และการเปิดรับสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว

⁴¹ ศกลวรรณ พาเรือง, “องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), น. บทคัดย่อ.

⁴² สนิ นัยวิจิตร, “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), น. บทคัดย่อ.

ภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์⁴³ ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ศิริสา สอนศรี⁴⁴ ศึกษาเรื่อง “การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ปีท่องเที่ยวไทยของ จังหวัดเชียงใหม่ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการท่องเที่ยวไทยของ ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับสูงมาก และมีการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคลในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว และการรับรู้เรื่องของการท่องเที่ยวไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

สุนิสา พักตร์เพียงจันทร์⁴⁵ ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับ ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และทัศนคติต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่” พบว่า การเปิดรับข่าวสารประเภทเกร็ดความรู้และสารคดี

⁴³ ภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์, “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), น. บทคัดย่อ.

⁴⁴ ศิริสา สอนศรี, “การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ปีท่องเที่ยวไทยของจังหวัด เชียงใหม่ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการท่องเที่ยวไทยของประชาชนใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2541), น. บทคัดย่อ.

⁴⁵ สุนิสา พักตร์เพียงจันทร์, “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และทัศนคติต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประชาชน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2531), น. บทคัดย่อ.

จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ศิริลักษณ์ อริยบัญญัติ⁴⁶ ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการอะเมซิงไทยแลนด์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์และวิทยุ โดยการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชาชน แต่การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์จากสื่อเฉพาะกิจบางประเภท ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชน

วิลาวัณย์ เรื่องปฏิกรณ์⁴⁷ ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาดกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวในโครงการไทยเที่ยวไทย” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และวิทยุ ส่วนสื่ออื่น ๆ มีการเปิดรับค่อนข้างน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และพฤติกรรมท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาดของโครงการไทยเที่ยวไทยแตกต่างกัน และพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวและทัศนคติของประชาชนต่อโครงการไทยเที่ยวไทย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนต่อโครงการไทยเที่ยวไทย

⁴⁶ ศิริลักษณ์ อริยบัญญัติ, “ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการอะเมซิงไทยแลนด์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), น. บทคัดย่อ.

⁴⁷ วิลาวัณย์ เรื่องปฏิกรณ์, “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาดกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวในโครงการไทยเที่ยวไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. บทคัดย่อ.

วิธีนี้ วรรณสกล⁴⁸ ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจจากสื่อประเภทต่าง ๆ ต่างกัน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจต่างกัน และพบว่า การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

สมชาติ สุกฤตยานันท์⁴⁹ ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย” พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ในขณะที่อาชีพและรายได้ มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อเพื่อตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย และพบว่า การแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อเพื่อตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเปิดรับสื่อและข่าวสารของผู้รับสาร เช่น ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน หรือกระบวนการในการเลือกรับสารของผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารมีการเปิดรับสื่อและข่าวสารที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสารด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ มากำหนดเป็นกรอบในการวิจัย และใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ เพื่อทำการสรุปผลการวิจัยต่อไป

⁴⁸ วิธีนี้ วรรณสกล, “การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), น. บทคัดย่อ.

⁴⁹ สมชาติ สุกฤตยานันท์, “ความสัมพันธ์ของการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), น. บทคัดย่อ.

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยทำการวัดตัวแปรเพียงครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปจากการศึกษา โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เยาวชนที่เป็นสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 60,792 คน¹ (ข้อมูล ณ วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2547)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 402 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)² ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 5% จะได้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 397 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, “โครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม,” (กรุงเทพมหานคร: กองประชาสัมพันธ์ในประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547), (CD-ROM)

² Taro Yamane, อ้างถึงใน พรทิพย์ พิมลสินธุ์, การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2545), น. 95.

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จากจำนวนเขตทั้งหมด 50 เขต โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) คือ แบ่งกรุงเทพมหานครออกเป็น 6 กลุ่ม ตามโครงสร้างการแบ่งเขตของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มบูรพา กลุ่มศรีนครินทร์ กลุ่มเจ้าพระยา กลุ่มธนบุรีเหนือ และกลุ่มธนบุรีใต้

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกเขตในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยทำการเลือกเขตในแต่ละกลุ่มของกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือเลือกกลุ่มละ 1 เขต เพื่อให้ได้ข้อมูลกระจายตามทิศต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

กลุ่มรัตนโกสินทร์	ได้แก่	เขตพญาไท
กลุ่มบูรพา	ได้แก่	เขตดอนเมือง
กลุ่มศรีนครินทร์	ได้แก่	เขตมีนบุรี
กลุ่มเจ้าพระยา	ได้แก่	เขตคลองเตย
กลุ่มธนบุรีเหนือ	ได้แก่	เขตหนองแขม
กลุ่มธนบุรีใต้	ได้แก่	เขตธนบุรี

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) จาก 6 เขตในกรุงเทพมหานคร เขตละ 67 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 402 คน

ขั้นตอนที่ 4 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ

เมื่อกำหนดจำนวนตัวอย่างของแต่ละภาคแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยใช้สูตรการหาขนาดช่วงห่างของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$k = \frac{N}{n}$$

เมื่อ k แทน ขนาดของช่วงห่างของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

n แทน จำนวนตัวอย่าง

ผลจากการคำนวณโดยใช้สูตรการหาขนาดช่วงห่างของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต มีดังต่อไปนี้

เขตพญาไท	$k = \frac{1496}{67} = 22.32 \approx 22$
เขตดอนเมือง	$k = \frac{1353}{67} = 20.19 \approx 20$
เขตมีนบุรี	$k = \frac{1066}{67} = 15.91 \approx 16$
เขตคลองเตย	$k = \frac{1258}{67} = 18.77 \approx 19$
เขตหนองแขม	$k = \frac{604}{67} = 9.01 \approx 9$
เขตธนบุรี	$k = \frac{1079}{67} = 16.10 \approx 16$

เมื่อได้ขนาดช่วงห่างของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตแล้ว จึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ในแต่ละเขต โดยการกำหนดหน่วยที่เป็นจุดเริ่มต้นเป็นหน่วยแรกของกลุ่มตัวอย่าง แล้วให้หน่วยที่อยู่ห่างจากหน่วยที่ถูกเลือกหน่วยแรกเป็นช่วงเท่า ๆ กัน ตกเป็นหน่วยตัวอย่างต่อไป เช่น เขตพญาไท เลือกสมาชิกคนที่ 1 เป็นตัวอย่างคนแรก ดังนั้นสมาชิกคนต่อ ๆ ไปที่จะถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกคนที่ 23, 45, 67, 89 เป็นต้น เมื่อได้จำนวนตัวอย่างครบตามที่กำหนดแล้ว จึงทำการเก็บข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปตามที่อยู่ที่สมาชิกแจ้งไว้ และให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถามเอง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

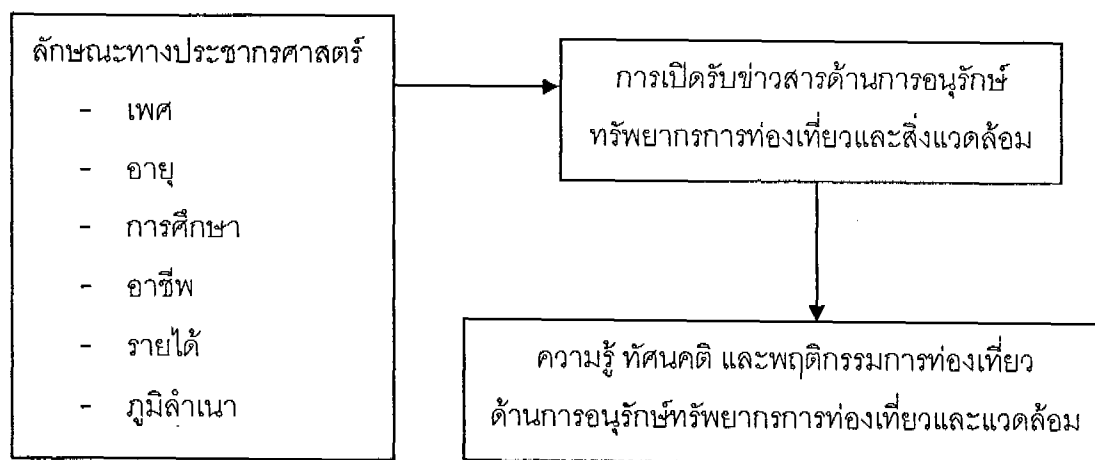
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา

ตัวแปรตาม คือ การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ ที่มีการประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 3.1
แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามวัดความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามวัดทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามวัดพฤติกรรมท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามเกี่ยวกับความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ บ่อยที่สุด บ่อยพอสมควร นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

ระดับความถี่

บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้งต่อเดือน)	เท่ากับ 5 คะแนน
บ่อย (3-4 ครั้งต่อเดือน)	เท่ากับ 4 คะแนน
พอสมควร (1-2 ครั้งต่อเดือน)	เท่ากับ 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน)	เท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เคยเลย	เท่ากับ 1 คะแนน

คะแนนความถี่ในการเปิดรับข่าวสารในแต่ละสื่อ จะนำมาหาค่าเฉลี่ย และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารในแต่ละสื่อ รวมทั้งผลรวมของคะแนนจากสื่อทั้งหมด จะนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยรวมของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ โดยใช้สูตรในการคำนวณเพื่อกำหนดช่วงคะแนนในแต่ละช่วง และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

คะแนนระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึง มีพฤติกรรมการเปิดรับน้อย
คะแนนระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึง มีพฤติกรรมการเปิดรับค่อนข้างน้อย
คะแนนระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึง มีพฤติกรรมการเปิดรับปานกลาง
คะแนนระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึง มีพฤติกรรมการเปิดรับค่อนข้างมาก
คะแนนระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึง มีพฤติกรรมการเปิดรับมาก

2. ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยคำถามจำนวน 10 ข้อ โดยให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบคำถามถูกให้ 1 คะแนน

ตอบคำถามผิดให้ 0 คะแนน

ผลรวมของคะแนนทั้ง 10 ข้อ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายค่าเฉลี่ยความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

คะแนน 0-4 คะแนน หมายถึง มีความรู้น้อย

คะแนน 5-7 คะแนน หมายถึง มีความรู้ปานกลาง

คะแนน 8-10 คะแนน หมายถึง มีความรู้มาก

3. ทักษะคิดด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale ประกอบด้วยคำถามจำนวน 10 ข้อ ที่มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

- ข้อความที่เป็นความคิดเห็นเชิงบวก

ระดับความคิดเห็น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 5 คะแนน

เห็นด้วย เท่ากับ 4 คะแนน

ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย เท่ากับ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 1 คะแนน

ไม่แน่ใจ เท่ากับ 0 คะแนน

- ข้อความที่เป็นความคิดเห็นเชิงลบ

ระดับความคิดเห็น

ไม่แน่ใจ เท่ากับ 0 คะแนน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 1 คะแนน

เห็นด้วย เท่ากับ 2 คะแนน

ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย เท่ากับ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 5 คะแนน

ผลรวมของคะแนนทั้ง 10 ข้อ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายค่าเฉลี่ยทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.80 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงลบอย่างมาก
 คะแนนระหว่าง 1.81 - 2.60 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงลบ
 คะแนนระหว่าง 2.61 - 3.40 หมายถึง มีทัศนคติเป็นกลาง
 คะแนนระหว่าง 3.41 - 4.20 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงบวก
 คะแนนระหว่าง 4.21 - 5.00 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงบวกอย่างมาก

4. พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยคำถามจำนวน 10 ข้อ การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

บ่อยที่สุด (ทุกเดือน)	เท่ากับ	5	คะแนน
บ่อย (ทุก 3 เดือน)	เท่ากับ	4	คะแนน
พอสมควร (ทุก 6 เดือน)	เท่ากับ	3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง (ทุก 1 ปี)	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	เท่ากับ	1	คะแนน

ผลรวมของคะแนนทั้ง 10 ข้อ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.80 หมายถึง มีพฤติกรรมน้อยที่สุด
 คะแนนระหว่าง 1.81 - 2.60 หมายถึง มีพฤติกรรมน้อย
 คะแนนระหว่าง 2.61 - 3.40 หมายถึง มีพฤติกรรมปานกลาง
 คะแนนระหว่าง 3.41 - 4.20 หมายถึง มีพฤติกรรมมาก
 คะแนนระหว่าง 4.21 - 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมมากที่สุด

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ให้คำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสม

ของภาษา (Wording) และความชัดเจนของแบบสอบถาม (Clarify) เพื่อให้แบบสอบถามมีเนื้อหาตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดมากที่สุด

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำการทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามนั้นสามารถสื่อความหมายได้ดีเพียงใด เหมาะสมหรือไม่ โดยในการทดสอบความเชื่อถือได้ในส่วนของทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ดังต่อไปนี้³

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ในส่วนของทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 0.80

ผลจากการคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ในส่วนของพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 402 คน โดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม

³ ยุทธพงษ์ ไกรวรรณ, พื้นฐานการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2545) น. 174.

การประมวลผลข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลและลงรหัส (Coding) จากนั้นจึงนำไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) for Windows เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์
- การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่มี การประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
- ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สมมติฐานข้อที่ 1

- ใช้สถิติ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
- ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม และถ้าพบความแตกต่างในสมมติฐานข้อใด จะใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD Procedure เพื่อดูว่าตัวแปรคู่ใดมีความแตกต่างกันบ้าง

สมมติฐานข้อที่ 2-4

- ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” จากการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2548 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 402 คน จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่ทำการประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต ไปสเตอร์ จดหมายถึงสมาชิก นิทรรศการ กิจกรรม และการอบรมสัมมนา

ตอนที่ 3 ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 ทักษะคิดด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างได้ตามตารางที่ 4.1-4.7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	153	38.1
หญิง	249	61.9
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.2
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
14-17 ปี	71	17.7
18-21 ปี	131	32.6
22-25 ปี	126	31.3
25 ปีขึ้นไป	74	18.4
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี และ 22-25 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 18-21 ปี มีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ อายุระหว่าง 22-25 ปี มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 14-17 ปี ที่มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.3

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	24	6.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	62	15.4
ปวช./ปวส.	25	6.2
ปริญญาตรี	264	65.7
สูงกว่าปริญญาตรี	27	6.7
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คือ มีจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการศึกษาในระดับอื่น ๆ มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ระดับปวช./ปวส. มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.4
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน	87	21.6
นักศึกษา	160	39.8
รับราชการ	6	1.5
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	34	8.5
พนักงานบริษัทเอกชน	86	21.4
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	9	2.2
ไม่ได้ทำงาน	14	3.5
อื่น ๆ	6	1.5
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนที่แตกต่างกันไปในแต่ละอาชีพ โดยกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพนักศึกษามากที่สุด คือมีจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือนักเรียน มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือรับราชการและอื่น ๆ มีจำนวนเท่ากันคือ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.5

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 2,000 บาท	70	17.4
2,001 – 5,000 บาท	127	31.6
5,001 – 8,000 บาท	55	13.7
8,001 – 11,000 บาท	65	16.2
11,001 – 14,000 บาท	33	8.2
มากกว่า 14,000 บาท	52	12.9
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 2,001-5,000 บาท คือมีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือมีรายได้ไม่เกิน 2,000 บาท มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีรายได้ระหว่าง 8,001-11,000 บาท มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ มีรายได้ระหว่าง 11,001-14,000 บาท มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.6

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค (ภาค)

ภูมิภาค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	21	5.2
ภาคกลาง	11	2.8
ภาคตะวันออก	5	1.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	35	8.7
ภาคใต้	22	5.5
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	308	76.6
รวม	402	100.0

ตารางที่ 4.7
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา (จังหวัด)

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เชียงใหม่	7	1.7
ลำปาง	6	1.5
ตาก	1	0.2
เพชรบูรณ์	1	0.2
น่าน	5	1.2
แพร่	1	0.2
กรุงเทพมหานคร	299	74.4
นนทบุรี	5	1.2
สมุทรปราการ	2	0.5
นครปฐม	2	0.5
สุพรรณบุรี	1	0.2
ราชบุรี	4	1.0
สิงห์บุรี	1	0.2
อยุธยา	1	0.2
สระบุรี	2	0.5
พิจิตร	1	0.2
อุทัยธานี	1	0.2
ตราด	1	0.2
ชลบุรี	2	0.5
จันทบุรี	2	0.5
ขอนแก่น	7	1.7
สกลนคร	1	0.2
กาฬสินธุ์	3	0.7
สุรินทร์	1	0.2
นครราชสีมา	7	1.7

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อุบลราชธานี	5	1.2
หนองบัวลำภู	1	0.2
ชัยภูมิ	1	0.2
อุดรธานี	3	0.7
ศรีสะเกษ	4	1.0
มหาสารคาม	1	0.2
หนองคาย	1	0.2
ระนอง	2	0.5
สงขลา	12	3.0
สตูล	2	0.5
ภูเก็ต	1	0.2
ตรัง	1	0.2
นครศรีธรรมราช	1	0.2
พังงา	2	0.5
นราธิวาส	1	0.2
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 4.6 และ 4.7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากที่สุด คือ มีจำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้และภาคเหนือมีจำนวนใกล้เคียงกัน นั่นคือ มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออก มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ในส่วนของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ที่ทำการประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต โปสเตอร์ จดหมายถึงสมาชิก นิทรรศการ กิจกรรม และการอบรมสัมมนานั้น ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 2 โดยเป็นการวัดความถี่ในการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แบ่งตามเกณฑ์ที่ได้ระบุไว้ในระเบียบวิธีวิจัยบทที่ 3 ปรากฏผลดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.8-4.13

ตารางที่ 4.8

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ

ประเภทของสื่อ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่าเฉลี่ย
โทรทัศน์	0.5 (2)	3.2 (13)	17.7 (71)	48.3 (194)	30.3 (122)	100 (402)	1.95 ค่อนข้างน้อย
วิทยุ	0.7 (3)	3.7 (15)	19.4 (78)	44.5 (179)	31.6 (127)	100 (402)	1.98 ค่อนข้างน้อย
หนังสือพิมพ์	34.1 (137)	18.9 (76)	21.9 (88)	14.9 (60)	10.2 (41)	100 (402)	3.52 ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเภท ของสื่อ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
นิตยสาร	1.0 (4)	6.5 (26)	18.9 (76)	46.8 (188)	26.9 (108)	100 (402)	2.08 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
อินเทอร์เน็ต	23.4 (94)	17.2 (69)	13.4 (54)	18.9 (76)	27.1 (109)	100 (402)	2.91 ปาน กลาง
โปสเตอร์	5.0 (20)	10.7 (43)	24.4 (98)	30.1 (121)	29.9 (120)	100 (402)	2.31 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
จดหมายถึง สมาชิก	0 (0)	1.5 (6)	3.7 (15)	35.8 (144)	59.0 (237)	100 (402)	1.48 น้อย
นิทรรศการ	0.7 (3)	4.2 (17)	14.9 (60)	31.8 (128)	48.3 (194)	100 (402)	1.77 น้อย
กิจกรรมและ การอบรม สัมมนา	0 (0)	0 (0)	2.5 (10)	17.7 (71)	79.9 (321)	100 (402)	1.23 น้อย

ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ = 2.1354 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.5464

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และโปสเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 และเมื่อพิจารณาถึงปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับบ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้งต่อเดือน) ของสื่อทั้ง 3 ประเภท จะเห็นว่ามี การเปิดรับหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 34.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 23.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และโปสเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 5.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ได้แก่ สื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.23 รองลงมาคือ จดหมายถึงสมาชิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48 และนิทรรศการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.77 นอกจากนี้สื่อทั้ง 3 ประเภท ยังเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างไม่เปิดรับมากที่สุดด้วย นั่นคือ กิจกรรมและการอบรมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 77.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จดหมายถึงสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 59.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 48.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อต่าง ๆ โดยรวมเท่ากับ 2.1354 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.5464 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 4.9

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม

ปริมาณการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
T-United	2.2 (9)	10.0 (40)	18.7 (75)	24.6 (99)	45.5 (179)	100 (402)	2.01 ค่อนข้าง น้อย
เพื่อนเดินทาง	2.0 (8)	6.2 (25)	15.4 (62)	29.6 (119)	46.8 (188)	100 (402)	1.87 ค่อนข้าง น้อย
Musica	2.5 (10)	4.5 (18)	14.2 (57)	21.9 (88)	57.0 (229)	100 (402)	1.74 น้อย
Day Live	2.2 (9)	6.0 (24)	13.9 (56)	24.6 (99)	53.2 (214)	100 (402)	1.79 น้อย
เพลงทะเลจอย	4.5 (18)	10.9 (44)	22.1 (89)	31.3 (126)	31.1 (125)	100 (402)	2.26 ค่อนข้าง น้อย
ยูทูบเวิท	1.7 (7)	2.5 (10)	12.7 (51)	23.4 (94)	59.7 (240)	100 (402)	1.63 น้อย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
See Saw Scene	3.0 (12)	10.7 (43)	16.4 (66)	25.4 (102)	44.5 (179)	100 (402)	2.02 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
มิวสิคมาร์ท	2.5 (10)	8.0 (32)	11.7 (47)	21.6 (87)	56.2 (226)	100 (402)	1.79 น้อย
Pop On The Road	1.5 (6)	8.2 (33)	10.9 (44)	20.6 (83)	58.7 (236)	100 (402)	1.73 น้อย
Mix Club	2.2 (9)	7.5 (30)	10.7 (43)	15.9 (64)	63.7 (256)	100 (402)	1.69 น้อย
T.V.Relax	3.5 (14)	12.2 (49)	16.4 (66)	19.9 (80)	48.0 (193)	100 (402)	2.03 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
องศา 9	1.7 (7)	5.5 (22)	15.7 (63)	25.9 (104)	51.2 (206)	100 (402)	1.81 ค่อนข้าง ข้าง น้อย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
นานา.... นาโซวี	3.2 (13)	11.4 (46)	26.9 (108)	32.3 (130)	26.1 (105)	100 (402)	2.33 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
วัยมันพันธุ์ คาราโอเกะ	1.5 (6)	6.5 (26)	11.9 (48)	20.9 (84)	59.2 (238)	100 (402)	1.70 น้อย
แซทเทอร์เดย์ โซวี ออน สด็จ	3.5 (14)	13.2 (53)	21.6 (87)	22.4 (90)	39.3 (158)	100 (402)	2.19 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
9 Society	3.0 (12)	8.7 (35)	11.7 (47)	25.9 (104)	50.7 (204)	100 (402)	1.87 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
Five Live ปากหวาน	6.2 (25)	11.9 (48)	14.7 (59)	17.4 (70)	49.8 (200)	100 (402)	2.07 ค่อนข้าง ข้าง น้อย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
Five Live Gossip	4.5 (18)	11.2 (45)	15.9 (64)	16.7 (67)	51.7 (208)	100 (402)	2.00 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
Teen Center	4.5 (18)	15.4 (62)	21.1 (85)	21.4 (86)	37.6 (151)	100 (402)	2.28 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
เกมฮอต เพลงฮิต	8.5 (34)	20.1 (81)	21.1 (85)	24.4 (98)	25.9 (104)	100 (402)	2.61 ปาน กลาง
E-เมล์	4.5 (18)	11.4 (46)	17.4 (70)	19.4 (78)	47.3 (190)	100 (402)	2.06 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
ไม่คิดปิด	2.7 (11)	6.5 (26)	7.7 (31)	18.2 (73)	64.9 (261)	100 (402)	1.64 น้อย

ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อโทรทัศน์ = 1.9527 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.8085

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ ผ่านทางรายการเกมฮอตเพลงฮิตมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 รองลงมาคือรายการนานา นานาโชว์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 และรายการ Teen Center มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 ส่วนรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดคือรายการผู้สู้นินท์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.63 ซึ่งใกล้เคียงกับรายการไม้คัดปิดปึก ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64

ตารางที่ 4.10

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับสื่อวิทยุ

สถานีวิทยุ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
E FM	13.4 (54)	13.2 (53)	13.7 (55)	17.2 (69)	42.5 (171)	100 (402)	2.38 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
Peak FM	10.7 (43)	15.2 (61)	14.2 (57)	18.4 (74)	41.5 (167)	100 (402)	2.35 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
Cool FM	6.7 (27)	16.7 (67)	16.2 (65)	19.2 (77)	41.3 (166)	100 (402)	2.28 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
จ.ส.100	1.7 (7)	6.5 (26)	12.2 (49)	26.6 (107)	53.0 (213)	100 (402)	1.77 น้อย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สถานีวิทยุ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
Modern Love	3.2 (13)	12.7 (51)	13.7 (55)	23.1 (93)	47.3 (190)	100 (402)	2.01 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
Virgin Eazy FM	15.4 (62)	15.2 (61)	17.4 (70)	18.4 (74)	33.6 (135)	100 (402)	2.60 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
ลูกทุ่ง FM	3.0 (12)	1.7 (7)	4.0 (16)	11.4 (46)	79.9 (321)	100 (402)	1.37 น้อย
ลูกทุ่งรักไท	2.0 (8)	1.7 (7)	2.7 (11)	9.0 (36)	84.6 (340)	100 (402)	1.28 น้อย
Morning Post	1.5 (6)	2.7 (11)	4.0 (16)	9.2 (37)	82.6 (332)	100 (402)	1.31 น้อย
Virgin Smooth FM	11.4 (46)	11.2 (45)	12.2 (49)	19.2 (77)	46.0 (185)	100 (402)	2.23 ค่อนข้าง ข้าง น้อย

ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อวิทยุ = 1.9751 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.8530

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมทางสื่อวิทยุ ผ่านทางสถานีวิทยุคลื่น Virgin Eazy FM มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 รองลงมาคือคลื่น E FM มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 และคลื่น Peak FM มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ส่วนคลื่นที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดคือคลื่นลูกทุ่งรักไท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.28

ตารางที่ 4.11

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม
ปริมาณการเปิดรับสื่อวิทยุ

นิตยสาร	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
แพรว	3.7 (15)	9.0 (36)	18.2 (73)	27.1 (109)	42.0 (169)	100 (402)	2.05 ค่อนข้าง น้อย
Image	3.5 (14)	10.2 (41)	18.7 (75)	25.9 (104)	41.8 (168)	100 (402)	2.08 ค่อนข้าง น้อย
Student Weekly	5.0 (20)	10.2 (41)	14.7 (59)	29.4 (118)	40.8 (164)	100 (402)	2.09 ค่อนข้าง น้อย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

นิตยสาร	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
Nation Junior	3.2 (13)	5.2 (21)	11.9 (48)	28.4 (114)	51.2 (206)	100 (402)	1.81 ค่อนข้าง ข้าง น้อย
สารคดี	7.2 (29)	13.2 (53)	16.9 (68)	32.1 (129)	30.6 (123)	100 (402)	2.34 ค่อนข้าง ข้าง น้อย

ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ นิตยสาร = 2.0796 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.8953

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมทางสื่อ นิตยสาร ผ่านทางนิตยสารสารคดีมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 รองลงมาคือนิตยสาร Student Weekly มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 ซึ่งใกล้เคียงกับนิตยสาร Image ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 และนิตยสารแพรว ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05 ส่วนนิตยสารที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดคือนิตยสาร Nation Junior มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.81

ตารางที่ 4.12

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณ

การเปิดรับสื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา

กิจกรรม/ การอบรม สัมมนา	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
พิธีเปิดตัว โครงการ YCT	0 (0)	0 (0)	0.5 (2)	14.9 (60)	84.6 (340)	100 (402)	1.16 น้อย
สัมมนาเชิง ปฏิบัติการ นักทองเทียว รุ่นใหม่ ใส่ใจ สิ่งแวดล้อม จ.ลำปาง	0.5 (2)	0 (0)	1.0 (4)	6.5 (26)	92.0 (370)	100 (402)	1.10 น้อย
ชมป่า ในเมือง	0 (0)	0.2 (1)	0.5 (2)	7.2 (29)	92.0 (370)	100 (402)	1.09 น้อย
สัมมนา YCT กับการเป็น เจ้าบ้านที่ดี จ.จันทบุรี	0 (0)	0.7 (3)	0 (0)	6.5 (26)	92.8 (373)	100 (402)	1.09 น้อย
เยาวชน สัมผัสชีวิต ใต้ท้องทะเล จ.ภูเก็ต	1.0 (4)	0 (0)	1.0 (4)	5.7 (23)	92.3 (371)	100 (402)	1.12 น้อย

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/ เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคย เลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่า เฉลี่ย
ECO-CAMP จ.กาญจนบุรี	0.5 (2)	0 (0)	0.7 (3)	12.2 (49)	86.6 (348)	100 (402)	1.16 น้อย
YCT Movie Freeview	0 (0)	0 (0)	10.4 (42)	11.7 (47)	77.9 (313)	100 (402)	1.33 น้อย
YCT Webby Awards	0.7 (3)	1.2 (5)	3.2 (13)	8.5 (34)	86.3 (347)	100 (402)	1.22 น้อย
YCT Beautiful Sunrise	0.5 (2)	1.2 (5)	3.7 (15)	10.9 (44)	83.6 (336)	100 (402)	1.24 น้อย
YCT Film Festival	1.5 (6)	1.2 (5)	4.5 (18)	8.5 (34)	84.3 (339)	100 (402)	1.27 น้อย
Unseen Paradise Package Tour	2.7 (11)	4.7 (19)	6.5 (26)	12.2 (49)	73.9 (297)	100 (402)	1.50 น้อย

ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา = 1.2264

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.4748

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมทางสื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา ผ่านทางกิจกรรม Unseen Paradise Package Tour มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 รองลงมาคือกิจกรรม YCT Movie Freeview มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.33 และกิจกรรม YCT Film Festival มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.27 ส่วนกิจกรรมและการอบรมสัมมนาที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดคือ กิจกรรมชมป่าในเมือง และสัมมนา YCT กับการเป็นเจ้าบ้านที่ดี จ.จันทบุรี ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.09

ตารางที่ 4.13

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการเปิดรับข่าวสาร	4	1.0
มีการเปิดรับข่าวสารน้อย	119	29.6
มีการเปิดรับข่าวสารค่อนข้างน้อย	201	50.0
มีการเปิดรับข่าวสารปานกลาง	66	16.4
มีการเปิดรับข่าวสารค่อนข้างมาก	12	3.0
มีการเปิดรับข่าวสารมาก	0	0.0
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนครึ่งหนึ่งเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 29.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 3 ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

การวัดความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในส่วนตัวที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามวัดความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจำนวน 10 ข้อ โดยตอบคำถามถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน เมื่อได้คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว จึงนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบถูกและผิดในแต่ละคำถาม รวมทั้งค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงระดับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.14-4.15

ตารางที่ 4.14

แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนที่ตอบถูกต้องและตอบผิดในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

คำถาม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ (จำนวน)	ตอบผิด ร้อยละ (จำนวน)	รวม
1. ข้อใดเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (4) ดูแลรักษา และใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ยาวนานที่สุด และเป็นอันตรายต่อแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุด	94.0 (378)	6.0 (24)	100 (402)
2. การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ควรเป็นหน้าที่ของใคร (4) นักท่องเที่ยวและประชาชนทุกคน	94.5 (380)	5.5 (22)	100 (402)
3. วิธีการใดเหมาะสมที่สุดในการกำจัดขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว (2) นำขยะออกมาจากแหล่งท่องเที่ยวทุกครั้ง	91.5 (368)	8.5 (34)	100 (402)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

คำถาม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ (จำนวน)	ตอบผิด ร้อยละ (จำนวน)	รวม
4. ควรใช้มาตรการใดในการป้องกันการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว (4) ถูกทุกข้อ	92.0 (370)	8.0 (32)	100 (402)
5. ข้อใดคือการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (3) สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาความเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด	82.6 (332)	17.4 (70)	100 (402)
6. ที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวควรมีลักษณะอย่างไร (3) กลมกลืนกับธรรมชาติมากที่สุด และอยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวพอสมควร	84.3 (339)	15.7 (63)	100 (402)
7. กิจกรรมใดต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรม (3) ไม่พยายามเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในท้องถิ่น แม้จะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกแตกต่างทางวัฒนธรรมก็ตาม	56.5 (227)	43.5 (175)	100 (402)
8. วิธีการใดเหมาะสมที่สุดในการป้องกันการหลงป่า (1) สังเกตรอยเท้า ๆ ที่มีอยู่ให้ชัดเจน	49.3 (198)	50.7 (204)	100 (402)
9. ข้อใดคือการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลที่ดีที่สุด (4) เก็บขยะที่พบได้ท่องเที่ยวทะเลมาไว้ที่ชายฝั่ง	91.5 (368)	8.5 (34)	100 (402)
10. สิ่งสำคัญที่สุดที่ควรปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวคืออะไร (1) เคารพกฎเกณฑ์ และปฏิบัติตามข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด	78.9 (317)	21.5 (85)	100 (402)

ค่าเฉลี่ยของความรู้ (Mean) = 8.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ = 1.35

จากตารางที่ 4.14 จะเห็นได้ว่า คำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คำถามข้อที่ 2 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องร้อยละ 94.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือคำถามข้อที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องร้อยละ 94.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และคำถามข้อที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องร้อยละ 92.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ส่วนคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คำถามข้อที่ 8 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีป้องกันการหลงป่า กลุ่มตัวอย่างตอบผิดร้อยละ 50.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือคำถามข้อที่ 7 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างตอบผิดร้อยละ 43.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และคำถามข้อที่ 10 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างตอบผิดร้อยละ 21.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีค่าเท่ากับ 8.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.35 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยในระดับมาก

ตารางที่ 4.15

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ระดับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้น้อย	6	1.5
ความรู้ปานกลาง	93	23.2
ความรู้มาก	303	75.3
รวม	402	100

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

รองลงมาที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีความรู้ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 4 ทักษะคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ในการวัดทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในสวนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อความวัดทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจำนวน 10 ข้อ โดยมีทั้งข้อความเชิงบวกและข้อความเชิงลบ ซึ่งในแต่ละข้อความประกอบด้วยมาตรวัดทัศนคติแบบ Likert Scale 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวมทั้ง ไม่แน่ใจ สำหรับกรณีนี้ที่ผู้ตอบไม่มีทัศนคติต่อข้อความนั้น ๆ กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตัวเลือกที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเพียงตัวเลือกเดียวในแต่ละข้อความ และคำตอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.16-4.17

ตารางที่ 4.16

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคำถามเกี่ยวกับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ข้อความ	เห็นด้วย		เห็นด้วย		ปานกลาง		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		รวม	ค่าเฉลี่ย S.D.
	อย่างยิ่ง (จำนวน)	ร้อยละ	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ		
1. การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นหนทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (+)	69.7 (280)		27.9 (112)		2.5 (10)		0 (0)		0 (0)		100 (402)	4.67 เชิงบวก อย่างมาก
	48.1 (192)		44.1 (176)		7.3 (29)		0.5 (2)		0 (0)		100 (402)	4.37 เชิงบวก อย่างมาก
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมวิธีที่หนึ่ง (+)	2.0 (8)		2.5 (10)		6.6 (26)		45.2 (180)		43.7 (174)		100 (402)	4.22 เชิงลบ อย่างมาก
	2.0 (8)		2.5 (10)		6.6 (26)		45.2 (180)		43.7 (174)		100 (402)	4.22 เชิงลบ อย่างมาก
3. การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่ยุ่ยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง (-)												

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	เห็นด้วย ร้อยละ (จำนวน)	ปาน กลาง ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เห็น ด้วย ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	ไม่แน่ใจ (จำนวน)	รวม	ค่าเฉลี่ย S.D.
4. การอนุรักษัทรักษาการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ดีคือ ควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและ รัฐบาลเท่านั้น เนื่องจากเป็นปัญหาในระดับชาติ (-)	1.0 (4)	4.7 (19)	5.5 (22)	39.4 (158)	49.4 (198)	.	100 (402)	4.30 เชิงลบ อย่างมาก
5. การให้ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมดีคือมีกับ นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น จะช่วย ลดความเสียหายและความเสื่อมโทรมของ แหล่งท่องเที่ยวได้ (+)	54.5 (218)	40.0 (160)	3.5 (14)	1.3 (5)	0.7 (3)	.	100 (402)	4.44 เชิงบวก อย่างมาก
6. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรละเว้นการปฏิบัติบางอย่าง เช่น ไม่ต้องถอด รองเท้าเข้าอาคารเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง (-)	3.3 (13)	7.9 (31)	19.8 (78)	42.5 (167)	26.5 (104)	.	100 (402)	3.72 เชิงลบ

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ปาน	ไม่เห็น	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	รวม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
	อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	กลาง ร้อยละ (จำนวน)	ด้วย ร้อยละ (จำนวน)	อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	(จำนวน)			
7. การส่งเสริมให้มีการลดเงินเดือนปลานหรือ ศาลนาเพื่อการค้า เป็นการลดคุณค่าของ ทรัพยากรการท่องเที่ยว (+)	27.9 (107)	43.5 (167)	14.8 (57)	7.0 (27)	6.8 (26)	.	100 (402)	3.62	1.35
8. การเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณี ควรเกิดจาก การพูดคุยหรือศึกษาจากคนในท้องถิ่น (+)	15.9 (63)	39.5 (156)	24.8 (98)	13.2 (52)	6.6 (26)	.	100 (402)	3.39	1.19
9. ควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยวมากที่สุด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความ พอใจสูงสุด (-)	4.9 (19)	14.4 (56)	27.9 (108)	33.5 (130)	19.3 (75)	.	100 (402)	3.36	1.26
10. ควรมีการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ เด็ก เนื่องจากเป็นปัญหาที่สำคัญมากในปัจจุบัน (+)	66.1 (265)	29.7 (119)	4.2 (17)	0 (0)	0 (0)	.	100 (402)	4.61	0.61

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติ = 0.4458

ค่าเฉลี่ยของทัศนคติ (Mean) = 4.0697

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ในข้อความเชิงบวกทุกข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็น ว่า “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ส่วนข้อความเชิงลบทุกข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า “ไม่เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ในขณะที่ “ไม่แน่ใจ” ปรากฏในข้อความ ข้อที่ 7 มากที่สุด นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างไม่มีทัศนคติในเรื่องของการลอกเลียนงานศิลปะหรือศาสนา เพื่อการค้า ว่าเป็นการลดคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือไม่ แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย ทัศนคติของข้อความนี้ได้เท่ากับ 3.62 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกต่อข้อความนี้

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยทัศนคติในแต่ละข้อความแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดี ต่อข้อความที่ 1 มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยทัศนคติเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือข้อความที่ 10 มีค่าเฉลี่ย ทัศนคติเท่ากับ 4.61 และข้อความที่ 5 มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเท่ากับ 4.44 นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างมี ทัศนคติในเชิงบวกอย่างมากหรือเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและ สิ่งแวดล้อม เป็นหนทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเห็นว่าควรมีการปลูกฝัง ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก เนื่องจากเป็น ปัญหาที่สำคัญมากในปัจจุบัน รวมทั้งยังเห็นว่าควรให้ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น จะช่วยลดความเสียหายและ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวได้

ส่วนข้อความที่มีค่าเฉลี่ยทัศนคติน้อยที่สุดคือข้อความข้อที่ 9 เป็นข้อความวัดทัศนคติ เกี่ยวกับความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเท่ากับ 3.36 ซึ่งใกล้เคียงกับข้อความข้อที่ 8 ที่มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเท่ากับ 3.39 และเป็นข้อความเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของทัศนคติโดยรวม ซึ่งคำนวณได้เท่ากับ 4.0697 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.4458 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในเชิงบวก หรือมีทัศนคติที่ ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.17
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทัศนคติ
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ระดับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติในเชิงลบอย่างมาก	0	0.0
ทัศนคติในเชิงลบ	1	0.2
ทัศนคติเป็นกลาง	36	9.0
ทัศนคติในเชิงบวก	231	57.5
ทัศนคติในเชิงบวกอย่างมาก	134	33.3
รวม	402	100

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับเชิงบวก คิดเป็นร้อยละ 57.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มีทัศนคติในระดับเชิงบวกอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และระดับเป็นกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

การวัดพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในตอนที่ 5 ซึ่งเป็นคำถามถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ข้อ โดยในแต่ละคำถามประกอบด้วย 5 ตัวเลือก คือ บ่อยที่สุด (ทุกเดือน) บ่อย (ทุก 3 เดือน) พอสมควร (ทุก 6 เดือน) นาน ๆ ครั้ง (ทุก 1 ปี) และไม่เคยเลย กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตัวเลือกที่ตรงกับการปฏิบัติของตนเพียงคำตอบเดียวในแต่ละคำถาม คำตอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัย และผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.18-4.19

ตารางที่ 4.18

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ข้อความ	บ่อยที่สุด (ทุกเดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (ทุก 3 เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (ทุก 6 เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคยเลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่าเฉลี่ย S.D.
1. ท่านศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทั้งก่อน และหลังการเดินทางท่องเที่ยว	15.4 (62)	29.1 (117)	31.6 (127)	19.9 (80)	4.0 (16)	100 (402)	3.32 ปาน กลาง
2. ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่กำหนดไว้ ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด	32.1 (129)	42.8 (172)	18.7 (75)	6.2 (25)	0.2 (1)	100 (402)	4.00 มาก
3. ท่านหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมที่ส่งผลเสียแก่ แหล่งท่องเที่ยว และไม่สนับสนุนให้มีการนำดอกไม้ป่า สัตว์ป่า ปะการัง หรือโบราณวัตถุ มาจำหน่ายเป็น ของที่ระลึก	42.8 (172)	35.8 (144)	12.9 (52)	5.5 (22)	3.0 (12)	100 (402)	4.10 มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อความ	บ่อยที่สุด (ทุกเดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (ทุก 3 เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (ทุก 6 เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคยเลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่าเฉลี่ย S.D.
4. ท่านช่วยปกป้องดูแลไม่ให้ผู้อื่นทำคามเสียหายแก่ แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	12.4 (50)	33.3 (134)	36.1 (145)	14.4 (58)	3.7 (15)	100 (402)	3.36 ปาน กลาง
5. ท่านเสนอแนะหรือแจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบใน แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เมื่อพบว่ามีคามเสียหายหรือ มีการกระทำที่ไม่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว	7.2 (29)	20.9 (84)	30.1 (121)	28.4 (114)	13.4 (54)	100 (402)	2.80 ปาน กลาง
6. ท่านพูดคุยกับคนในท้องถิ่น เพื่อศึกษาประเพณีและ วัฒนธรรมในสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่น	10.4 (42)	28.1 (113)	29.1 (117)	24.1 (97)	8.2 (33)	100 (402)	3.08 ปาน กลาง
7. ท่านหลีกเลี่ยงการนำความคิดหรือสิ่งไม่ดีเข้ามาเข้าไป เผยแพร่ในชุมชนวัฒนธรรมท้องถิ่น	26.9 (108)	37.8 (152)	20.6 (83)	10.0 (40)	4.7 (19)	100 (402)	3.72 มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อความ	บ่อยที่สุด (ทุกเดือน) ร้อยละ (จำนวน)	บ่อย (ทุก 3 เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	พอสมควร (ทุก 6 เดือน) ร้อยละ (จำนวน)	นาน ๆ ครั้ง ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เคยเลย ร้อยละ (จำนวน)	รวม	ค่าเฉลี่ย
8. ท่านนำขยะออกมาจากแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งช่วย เก็บขยะในระหว่างการท่องเที่ยวด้วย	19.2 (77)	38.1 (153)	24.9 (100)	14.7 (59)	3.2 (13)	100 (402)	3.55 มาก
9. ท่านหลีกเลี่ยงการสัมผัสสัตว์ขีตเขียนซ์ข้อความ หรือใช้ แพลตฟอร์มไปรษณสถาน เนื่องจากเป็นสาเหตุของการ ทำลายไปรษณสถาน	39.8 (160)	32.3 (130)	17.2 (69)	7.7 (31)	3.0 (12)	100 (402)	3.98 มาก
10. ท่านช่วยเผยแพร่ความรู้ด้านกาอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้อื่นในขณะ เดินทางท่องเที่ยว	12.2 (49)	25.1 (101)	31.3 (126)	23.9 (96)	7.5 (30)	100 (402)	3.11 ปาน กลาง

ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม (Mean) = 3.5035

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรม = 0.6673

จากตารางที่ 4.18 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางและระดับมาก โดยมีพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในข้อที่ 3 มากที่สุด นั่นคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมที่ส่งผลเสียหายแก่แหล่งท่องเที่ยว และไม่สนับสนุนให้มีการนำดอกไม้ป่า สัตว์ป่า ปะการัง หรือโบราณวัตถุ มาจำหน่ายเป็นของที่ระลึกในระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่กำหนดไว้ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัดมาก และข้อที่ 9 ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 คือกลุ่มตัวอย่างหลีกเลี่ยงการสัมผัส ชีดเขียนข้อความ หรือใช้แฟลชถ่ายรูปโบราณสถานในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติน้อยที่สุดคือข้อที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะหรือแจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เมื่อพบว่ามี ความเสียหายหรือมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยรวม ซึ่งคำนวณได้เท่ากับ 3.5035 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.6673 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก

ตารางที่ 4.19

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ระดับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมน้อยที่สุด	5	1.2
พฤติกรรมน้อย	38	9.5
พฤติกรรมปานกลาง	135	33.6
พฤติกรรมมาก	174	43.3
พฤติกรรมมากที่สุด	50	12.4
รวม	402	100

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” ได้กำหนดสมมติฐานไว้จำนวน 4 ข้อ โดยในการทดสอบสมมติฐานได้กำหนดให้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากผลการทดสอบปรากฏว่า ปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) และยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) แสดงว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นจริง ในทางตรงกันข้ามหากผลการทดสอบยอมรับสมมติฐานว่าง (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานทางเลือก (H_1) แสดงว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่เป็นจริงดังที่คาดคะเนไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.20-4.29 ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยข้อที่ 1.1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

H_0 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมชายและหญิงมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

H_1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมชายและหญิงมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$$

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง

ตารางที่ 4.20

ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	2-Tail Prob
ชาย	153	2.0547	0.5291	-2.342	0.020
หญิง	249	2.1852	0.5519		
รวม	402	2.1354	0.5464		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ค่า 2-Tail Prob < 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมชายและหญิงมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว จะเห็นได้ว่าสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมหญิงมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมมากกว่าสมาชิกชาย

สมมติฐานย่อยข้อที่ 1.2 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

H_0 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

H_1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมต่างกัน

โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4$$

H_1 : มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 2 กลุ่มที่แตกต่างกัน

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 14 - 17 ปี

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 - 21 ปี

μ_3 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 - 25 ปี

μ_4 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.21

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย
การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
และสิ่งแวดล้อมจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	F Prob
14 – 17 ปี	71	2.0829	0.6015	1.809	0.145
18 – 21 ปี	131	2.1866	0.5839		
22 – 25 ปี	126	2.1755	0.4946		
25 ปีขึ้นไป	74	2.0270	0.4948		
รวม	402	2.1354	0.5464		

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ค่า F Prob > 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยข้อที่ 1.3 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

H_0 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

H_1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4 = \mu_5$$

H_1 : มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 2 กลุ่มที่แตกต่างกัน

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย

μ_3 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปวช./ปวส.

μ_4 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

μ_5 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.22

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการเปิดรับ
ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
จำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	F Prob
มัธยมศึกษาตอนต้น	24	2.0370	0.5420	1.539	0.190
มัธยมศึกษาตอนปลาย	62	2.1505	0.6621		
ปวช. / ปวส.	25	1.9022	0.3518		
ปริญญาตรี.	264	2.1566	0.5354		
สูงกว่าปริญญาตรี	27	2.1975	0.4817		
รวม	402	2.1354	0.5469		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ค่า F Prob > 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยข้อที่ 1.4 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

H_0 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

H_1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4 = \mu_5 = \mu_6 = \mu_7 = \mu_8$$

H_1 : มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 2 กลุ่มที่แตกต่างกัน

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียน

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักศึกษา

μ_3 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ

μ_4 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ

μ_5 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

μ_6 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

μ_7 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงาน (ว่างงาน)

μ_8 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 4.23

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการเปิดรับ

ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

จำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	F Prob
นักเรียน	87	2.1047	0.6143	0.579	0.773
นักศึกษา	160	2.2000	0.5437		
รับราชการ	6	2.0741	0.4426		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	34	2.1242	0.4814		
พนักงานบริษัทเอกชน	86	2.0711	0.5093		
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	9	2.0494	0.5034		
ไม่ได้ทำงาน	14	2.1111	0.6179		
อื่น ๆ	6	2.0926	0.5231		
รวม	402	2.1354	0.5464		

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ค่า F Prob > 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยข้อที่ 1.5 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

H_0 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

H_1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4 = \mu_5 = \mu_6$$

H_1 : มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 2 กลุ่มที่แตกต่างกัน

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 2,000 บาท

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 2,001 – 5,000 บาท

μ_3 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 5,001 – 8,000 บาท

μ_4 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 8,001 – 11,000 บาท

μ_5 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 11,001 – 14,000 บาท

μ_6 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 14,000 บาท

ตารางที่ 4.24

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการเปิดรับ
ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
จำแนกตามรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	F Prob
ไม่เกิน 2,000 บาท	70	2.1206	0.6132	0.828	0.530
2,001 – 5,000 บาท	127	2.1715	0.6011		
5,001 – 8,000 บาท	55	2.2303	0.5608		
8,001 – 11,000 บาท	65	2.0974	0.4206		
11,001 – 14,000 บาท	33	2.0707	0.4721		
มากกว่า 14,000 บาท	52	2.0556	0.4763		
รวม	402	2.1354	0.5464		

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ค่า $F_{\text{Prob}} > 0.05$ ดังนั้น จึงยอมรับ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยข้อที่ 1.6 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

H_0 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

H_1 : สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4 = \mu_5 = \mu_6$$

H_1 : มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 2 กลุ่มที่แตกต่างกัน

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง

μ_3 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออก

μ_4 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

μ_5 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้

μ_6 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 4.25

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการเปิดรับ
ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
จำแนกตามภูมิภาคของตัวอย่าง

ภูมิภาค	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	F Prob
ภาคเหนือ	21	2.1429	0.3962	0.239	0.945
ภาคกลาง	11	2.0000	0.5259		
ภาคตะวันออก	5	2.2889	0.4486		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	35	2.1270	0.4948		
ภาคใต้	22	2.1768	0.5795		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	308	2.1353	0.5629		
รวม	402	2.1354	0.5464		

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ค่า F Prob > 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

H_0 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

H_1 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \rho = 0$$

$$H_1 : \rho \neq 0$$

โดยที่ ρ แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับตัวแปรความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.26

แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	ค่าสหสัมพันธ์การยอมรับ
ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	-0.105*

P = 0.035

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ค่า p value < 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม แต่เป็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน หมายความว่าสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อย แต่มีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมมาก โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในระดับเล็กน้อยเท่านั้น

สมมติฐานข้อที่ 3 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

H_0 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

H_1 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \rho = 0$$

$$H_1 : \rho \neq 0$$

โดยที่ ρ แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับตัวแปรทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.27

แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	ค่าสหสัมพันธ์การยอมรับ
ทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	0.031

$$P = 0.541$$

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ค่า p value > 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม หมายความว่า ไม่ว่าจะสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมจะเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด ก็จะมีทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

H_0 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

H_1 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

โดยสมมติฐานข้างต้นจะมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

$$H_0 : \rho = 0$$

$$H_1 : \rho \neq 0$$

โดยที่ ρ แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับตัวแปรพฤติกรรมท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.28

แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์
ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	ค่าสหสัมพันธ์การยอมรับ
พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	0.288**

P = 0.000

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ค่า p value < 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธ H_0 ด้วยระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า ถ้าสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ก็จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นด้วย

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัยทั้ง 4 ข้อ ปรากฏว่ามีสมมติฐานที่ได้ยอมรับและปฏิเสธ ดังที่ได้แสดงผลสรุปไว้ในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29

แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	
1.1 สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	ยอมรับ
1.2 สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	ปฏิเสธ
1.3 สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	ปฏิเสธ
1.4 สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	ปฏิเสธ
1.5 สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	ปฏิเสธ

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1.6 สมาชิกโครงการนันทท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	ปฏิเสธ
2. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนันทท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม	ยอมรับ
3. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนันทท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม	ปฏิเสธ
4. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนันทท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม	ยอมรับ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 14-28 ปี จำนวน 402 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และใช้แบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถามด้วยตนเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ได้ใช้สถิติ

t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม ส่วนสมมติฐานข้อที่ 2-4 ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการทดสอบความสัมพันธ์

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 402 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยแบ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 และเพศชายจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี และ 22-25 ปี มีจำนวน 131 คน และ 126 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 และ 31.3 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยมีจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 ประกอบอาชีพนักศึกษา มีจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 โดยมีรายได้ระหว่าง 2,001-5,000 บาท มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากที่สุด คือ มีจำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารในแต่ละสื่อ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวผ่านสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และโปสเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ส่วนสื่อที่มีการเปิดรับน้อยที่สุดได้แก่ สื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.23 จดหมายถึงสมาชิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48 และนิทรรศการ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.77 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.1354 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย

ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

จากการวัดความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ด้วยคำถาม ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องจำนวน 10 ข้อ โดยผู้ที่ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน เมื่อคิดค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง 402 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เท่ากับ 8.15 คะแนน แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

จากการวัดทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วยข้อความ ที่มีทั้งเชิงบวกและข้อความเชิงลบ 10 ข้อความ ผลปรากฏว่า ได้คะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.0697 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก หรือมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

สำหรับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ปรากฏว่า ได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.5035 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีพฤติกรรม การท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์นั้น ปรากฏผลเป็นที่ ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจ สิ่งแวดล้อม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และ ภูมิภาคแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน" ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ เท่านั้นที่ทำให้การเปิดรับ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนสื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา จดหมายถึงสมาชิก และนิทรรศการ เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับน้อย ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับที่ วิลเบอร์ ชแรมม์ ได้กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารมีการเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด หรือสะดวกในการเปิดรับมากที่สุด และได้รับประโยชน์ตอบแทนมากที่สุด เช่นเดียวกับที่ พรทิพย์ วรกิจโกคาทร กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่สามารถจัดหามาได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก รวมถึงเลือกสื่อที่สอดคล้องกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของตน ซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่หาได้ง่าย มีอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสถานที่ทำงาน ประกอบกับลักษณะเด่นของสื่อหนังสือพิมพ์ที่สามารถให้ข่าวสารรายละเอียดได้ดี ราคาถูก นำติดตัวไปได้ทุกหนทุกแห่ง จึงสะดวกในการเปิดรับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา และกลุ่มคนที่อยู่ในวัยทำงานในช่วงแรก ยังนิยมเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ เนื่องจากเป็นสื่อที่เน้นการเสนอข่าวสารมากกว่าความบันเทิง การเปิดรับสื่อนี้จึงสอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถนำข่าวสารมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ส่วนสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมรองลงมานั้น ก็เป็นสื่อที่สอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง เพราะเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในแง่ของการสื่อสารที่มีทั้งภาพและเสียง สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร และไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการเปิดรับข่าวสารเหมือนอย่างการรับฟังหรือชมรายการต่าง ๆ จากสื่อวิทยุหรือโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารรองลงมาจากสื่อหนังสือพิมพ์

จะเห็นได้ว่าการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตที่มากกว่าสื่ออื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างนั้น ยังสอดคล้องกับขั้นตอนการเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) ในกระบวนการในการเลือกรับสาร (Selective Processes) ของผู้รับสารที่ แคลป์เปออร์ ได้อธิบายไว้ว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารตามความสนใจและความต้องการของตนเองอีกด้วย

ในส่วนของสื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา และนิทรรศการที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับน้อยนั้น เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ความพยายามในการเปิดรับมากกว่า มีความสะดวกใน

การเปิดรับน้อยกว่า เนื่องจากในการเปิดรับสื่อดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างจะต้องมีการเดินทางไปยังสถานที่ที่มีกิจกรรม และการอบรมสัมมนา หรือมีการจัดนิทรรศการ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จึงนิยมเปิดรับสื่ออื่น ๆ มากกว่านั่นเอง

ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับดี คือมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.15 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในช่วงระยะเวลาประมาณ 3 - 4 ปีที่ผ่านมา หลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น จึงมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในหลาย ๆ รูปแบบผ่านทางสื่อมวลชน รวมถึงการสนับสนุนในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และเมื่อมีการเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจากโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี

ทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.0697 สิ่งนี้สามารถอธิบายได้ว่า จากการที่กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ทั้งจากประสบการณ์ของตนเองและจากการเผยแพร่ของหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างจึงมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการเกิดทัศนคติที่ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติของบุคคลส่วนหนึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติที่มีอยู่เดิม รวมทั้งจากสื่อมวลชน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างก็อาจจะมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอยู่ก่อนแล้ว เมื่อได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจากโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเสมือนการย้ำทัศนคติที่มีอยู่ให้เป็นที่คงเดิม คือมีทัศนคติในทางที่ดี

พฤติกรรมกรท่งเท่ยวด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีพฤติกรรมกรท่งเท่ยวด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก คือมีค่าเฉลี่ยเท่ำกับ 3.5035 เนื่องมำจำกในการเสนอขำวสรด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วผ่านสื่อต่ง ๆ อจใช้วิธีการแสดงตัวอย่าง เพื่อให้ผู้รับสรเกิดการปฏิบัติตม หรือแสดงให้เห็นถึงควมเสียหายหรือควมเสื่อมโทรมของทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้รับสรตระหนักถึงควมสำคัญของกรอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อม และกระตุ้นให้มีพฤติกรรมด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น หรือหยุดยั้งพฤติกรรมด้ำนลบคือการทำลายทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อม ด่งนั้นจำกกรท่งเท่ยวกลุ่มตัวอย่างได้เปิดรับขำวสร มีการสั่งสมประสพกรรมทำให้มีควมรู้ที่ถูกต้อง และทัศนคติที่ดี จึงส่งผลต่อกรเกิดพฤติกรรมด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อม นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างเกิดการสร้งพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม คือกรอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

กรทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 สมาชิกโครงกรนักรท่งเท่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีลักษณะทงประขำกรศำสตร์ ได้แก่ เพศ อายู กรศึกษา อาชีพ รำยได้ และภูมิลำเนาแตกต่งกัน จะมีการเปิดรับขำวสรด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่งกัน

จำกผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ำ สมาชิกโครงกรนักรท่งเท่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ที่มีเพศต่งกัน จะมีการเปิดรับขำวสรด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อมแตกต่งกัน ผลจำกกรวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดลักษณะประขำกรศำสตร์ของผู้รับสรที่ว่ำ บุคคลหรือผู้รับสรที่มีลักษณะประขำกรศำสตร์แตกต่งกัน จะมีพฤติกรรมที่แตกต่งกัน ทำให้สมาชิกโครงกรนักรท่งเท่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมขำยและหญิงมีการเปิดรับขำวสรด้ำนการอนุรักษ์ทรัพยากรกรท่งเท่ยวและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่งกันไป นอกจำกนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีควมแตกต่งระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual Differences Theory) ของ เดอเฟลอร์ ที่กล่ำวไว้ว่ำ ผู้รับสรมีควมแตกต่งกันทั้งทงด้ำนทัศนคติ คำนิยม และควมเชื่อ จึงทำให้ผู้รับสรมีควมสนใจในการเปิดรับขำวสรหรือตีควมหมำยขำวสรแตกต่งกัน ซึ่ง ประมศตเวทินได้กล่ำวถึงกรที่ผู้ขำยและผู้หญิงมีควมแตกต่งกันในเรื่องของควมคิด คำนิยม ทัศนคติ ด้วเป็นเพรำะสังคัมและวัฒนธรรม เป็นตัวกำหนดบทบำทและกิจกรรมของคนทั้งสองเพศไว้แตกต่งกัน

ผู้หญิงจะมีคุณสมบัติในเรื่องความละเอียดมากกว่าผู้ชาย ดังนั้นหลังจากที่ได้มีการสมัครสมาชิก จึงอาจมีความสนใจในข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และเลือกเปิดรับข่าวสารด้านนี้ผ่านสื่อต่าง ๆ มากกว่าผู้ชาย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนิ นัย วิจิณี เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” ที่พบว่า เพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจโดยรวมแตกต่างกัน และงานวิจัยของ วิจิณี วรณสกล เรื่อง “การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ” พบว่า เพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจจากสื่อประเภทต่างๆ ต่างกัน

ส่วนตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์อื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนานั้น แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความแตกต่างกันในด้านของลักษณะทางประชากรศาสตร์ แต่เมื่อมองในภาพรวมที่ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเยาวชน มีอายุใกล้เคียงกัน เป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนหรือเริ่มทำงาน และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงอาจเป็นสาเหตุให้มีการเปิดรับสื่อและข่าวสารที่คล้ายคลึงกันหรือไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม แต่เป็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน นั่นคือ สมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อย แต่มีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก สืบเนื่องมาจากความตื่นตัวและเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ดังที่ได้กล่าวไว้ในส่วนของความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนอกจากจะได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จากการประชาสัมพันธ์ของโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมแล้ว ก็ยังได้รับความรู้จากสื่ออื่น ๆ ทั้งจากโครงการอื่นของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจากการรณรงค์ของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ อย่าง

ต่อเนื่อง ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับดีนั้น ยังสอดคล้องกับกระบวนการเลือกสรรของผู้รับสารที่ แคลิป์เปอร์ ได้อธิบายถึงการรับรู้ข่าวสารของผู้รับสารว่าต้องเป็นไปตาม 4 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) 2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention)
3. การเลือกรับรู้ (Selective Perception) 4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) กล่าวคือ

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จากสื่อต่าง ๆ ที่ทำการประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ตามความต้องการและความสนใจของตนเองแล้ว แสดงว่าข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมาก่อนหน้านี้ กลุ่มตัวอย่างจึงเลือกตีความข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่ได้เปิดรับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน และเลือกจดจำเนื้อหาสาระของข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จึงทำให้กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในระดับดี ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชามณีย์ สุวิทย์พันธุ์ เรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย” ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์จากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม นั่นคือ ไม่ว่าจะสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จะเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด ก็จะมีทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน การที่ผลเป็นเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ทัศนคติจะเกิดจากการเรียนรู้ และโดยมากเป็นการเรียนรู้ทางสังคม ไม่ว่าจะ เป็นประสบการณ์โดยตรงที่ได้รับเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม การได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน หรือจากการเลียนแบบจากตัวอย่าง ดังนั้นจากการที่กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง ทราบถึงข้อดีของการอนุรักษ์และข้อเสียของการทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จึงส่งผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปในทางบวก ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารจากโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จึงอาจไม่มีผลต่อทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์ เรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ อริยปัญญา เรื่อง “ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการอะเมซิงไทยแลนด์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” ที่พบว่า การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์จากสื่อเฉพาะกิจบางประเภท ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อโครงการอะเมซิงไทยแลนด์

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ก็จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นด้วย สอดคล้องกับที่ สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นการแสดงออกโดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคล ดังนั้นจากการที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสาร ได้รับความรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นด้วยกัน ได้แก่ งานวิจัยของ สุชาดา วรรณะมานี เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า การเปิดรับข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, งานวิจัยของ ศกมลวรรณ พาเรือง เรื่อง “องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า การ

เปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, งานวิจัยของ ณัฐชามณูญ์ สุวิทย์พันธุ์ เรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย” พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์, งานวิจัยของ สนิ นัยวินิจ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว และงานวิจัยของภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์ เรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” ดังที่ได้กล่าวมา จะสังเกตได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยในระดับค่อนข้างน้อย โดยมีเพียงสื่อหนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ตเท่านั้น ที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับในระดับค่อนข้างมากและปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของการเปิดรับสื่อ เช่น ในกรณีของสื่อโทรทัศน์ รายการที่น่าเสนอข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านทางสื่อนี้ ส่วนใหญ่จะมีช่วงเวลาออกอากาศในวันธรรมดา ซึ่งจะเป็นเวลาที่ตรงกับเวลาเรียนหรือทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถรับชมรายการดังกล่าวได้ ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านทางสื่อต่าง ๆ ยังขาดความต่อเนื่อง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยรวมค่อนข้างน้อย

นอกจากนี้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2548 ซึ่งมีระยะเวลาห่างจากการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของโครงการ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม คือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2547 พอสมควร จึงอาจมีผลต่อการจดจำได้ในส่วนของการเปิดรับข่าวสาร กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างอาจจำไม่ได้หรือไม่แน่ใจว่าเคยได้รับข่าวสารจากสื่อใดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการประชาสัมพันธ์ในช่วงแรก ๆ ของโครงการ ซึ่งสิ่งนี้อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการเปิดรับข่าวสารที่ค่อนข้างน้อยของกลุ่มตัวอย่างด้วยกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด จึงควรมีการเสนอความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านสื่ออื่นอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี และพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วย

2. ในส่วนของสื่ออินเทอร์เน็ต ที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมรองลงมาจากสื่อหนังสือพิมพ์นั้น เป็นสื่อที่ควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะสามารถให้ข้อมูลและรายละเอียดได้มากกว่าสื่อมวลชนแล้ว ยังเป็นสื่อที่ใช้ในการติดต่อกับสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย

3. การเสนอข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมผ่านทางรายการต่าง ๆ ของสื่อโทรทัศน์นั้น ผลจากการวิจัยพบว่า รายการเพลงเป็นรายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการนำเสนอข่าวสารผ่านทางรายการประเภทนี้ต่อไป และควรมีช่วงเวลาออกอากาศที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเปิดรับข่าวสารได้ เช่น วันเสาร์-อาทิตย์ โดยอาจทำเป็นสารคดีสั้น ๆ แทรกอยู่ในรายการที่ได้รับความนิยมในช่วงเวลานั้น ในส่วนของสื่อวิทยุอาจทำการเผยแพร่ความรู้ ไปพร้อม ๆ กับการเล่นเกมทายปัญหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยควรสนับสนุนให้มีการออกอากาศเป็นประจำในเวลาเดียวกันทุกวัน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างจดจำได้ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการรับข่าวสาร

4. แม้ว่าจากผลการวิจัย สื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนา จะเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด แต่ก็ไม่ควร

ละเลยสื่อนี้ เนื่องจากในส่วนของกิจกรรมและการอบรมสัมมนานั้น นอกจากจะมีการบรรยายให้ความรู้โดยนักวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว สมาชิกยังมีโอกาสได้ร่วมทำกิจกรรมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วย สื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนาจึงเป็นสื่อที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สมาชิกสามารถนำประสบการณ์ที่ถูกต้องมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้มีสื่อกิจกรรมและการอบรมสัมมนาเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของจำนวนกิจกรรมและสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม

5. ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมนั้น นอกจากจะผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตแล้ว อาจทำการแจ้งข่าวสารของโครงการโดยการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ไปยังสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ และมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

6. เมื่อพิจารณาจากคำถามในส่วนของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังมีความเข้าใจผิดในเรื่องวิธีการศึกษาหรือเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ดังนั้นในการนำเสนอเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงควรออกมาในแง่ของการสนับสนุนให้สมาชิกมีการพูดคุยหรือเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีจากคนในท้องถิ่นโดยตรง มากกว่าการส่งเสริมให้มีการศึกษาวัฒนธรรมจากการแสดงหรือจัดฉากให้ชม นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้สมาชิกนำความรู้ที่ตนเองได้รับ ไปเผยแพร่ให้กับผู้อื่นหรือชุมชนตนเอง เพื่อเป็นการขยายความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารับเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบระหว่างสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมกับเยาวชนทั่วไป หรือสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมสัมมนา และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมาใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

2. ควรมีการศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลด้วย เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ ว่าสื่อใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการวางแผนประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใฝ่ใจสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป

3. เนื่องจากสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใฝ่ใจสิ่งแวดล้อม มีอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ จึงควรมีการศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใฝ่ใจสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากสมาชิกที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดจากกลุ่มตัวอย่างในทุกภูมิภาค และนำมาใช้ในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต (lifestyle) ของสมาชิกโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใฝ่ใจสิ่งแวดล้อม ว่าชอบทำกิจกรรมลักษณะใดหรือประเภทไหน และนำข้อมูลที่ได้มาเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกมากที่สุด และเกิดการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

ผนวก ก

โครงการนักร้องเดี่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม¹

หลักการและเหตุผล

ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดให้มีโครงการรณรงค์กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนจนถึงกลุ่มครอบครัว และมุ่งเน้นให้เป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ถึงแม้กระนั้นก็ตาม การส่งเสริมการท่องเที่ยวยังมุ่งในการสร้างจิตสำนึกที่จะต้องดูแลรับผิดชอบต่อทรัพยากรของการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเยาวชน อันเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญและมีค่ามากที่สุดของประเทศ เพราะเป็นวัยที่เปี่ยมไปด้วยพลังทางร่างกาย ทางความคิด โดยจะเป็นความหวังในการพัฒนาประเทศและจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของประเทศ คือ จำนวนกว่า 21 ล้านคนนั้น เป็นเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันเผยแพร่ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และได้รับความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ที่จะพัฒนาตนเอง และสังคมให้เจริญก้าวหน้า และการร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ต่อไป และเพื่อให้เยาวชนผู้มีศักยภาพจากทั่วประเทศได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดทำโครงการนักร้องเดี่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้เยาวชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการเดินทางท่องเที่ยวทัศนศึกษาอย่างถูกวิธี และได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว
2. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวเยาวชนร่วมกันดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพสวยงามตลอดไป และร่วมมือกันในการต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

¹ สุจิตรา จงชาณสิทธิ์, "กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเยาวชนในประเทศ : กรณีศึกษาโครงการนักร้องเดี่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม," น. 51-53.

3. เพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการส่งเสริมพัฒนาและขยายผลกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ในหมู่เยาวชนต่อไป
4. สร้างพฤติกรรมความร่วมมือกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีโครงการเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนตลอดปี พ.ศ. 2546-2547
5. เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน จนถึงครอบครัวโดยเน้นให้เป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

โครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม รับสมัครสมาชิกเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14-26 ปี จากทุกภูมิภาค กำหนดจำนวนเป้าหมายร้อยละ 1 ของจำนวนประชากรเยาวชน หรือประมาณ 120,000 คน นอกจากเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ให้ขยายผลไปสู่ครอบครัว ญาติ และเพื่อน รวมถึงสถานการศึกษา

เงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิก

1. ผู้ผ่านการอบรมเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์ท่องเที่ยวไทยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ถือเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์
2. สมาชิกใหม่อายุระหว่าง 14-26 ปี (มัธยมศึกษาตอนปลาย, มหาวิทยาลัย, ผู้เริ่มทำงาน)
3. ร่วมทำกิจกรรมด้านการอนุรักษ์การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รักษาผืนดิน และศิลปวัฒนธรรมไทย

การรับสมัครสมาชิก

1. คอลเซ็นเตอร์ : เบอร์ 0-2365-9600
2. เว็บไซต์ : www.creativetraveler.net
3. ไปรษณีย์ : ตู้ ปณ. 321 ปณจ.รองเมือง กรุงเทพฯ 10330
4. ได้รับความร่วมมือ TT&T รับสมัครสมาชิกสำหรับผู้ใช้โทรศัพท์ TT&T ผ่านเบอร์โทร *9234
5. ทำ Road Show ไปตามโรงเรียน, มหาวิทยาลัย ทั่วประเทศ

สิทธิพิเศษในการเป็นสมาชิก

เยาวชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จะได้รับบัตรนักท่องเที่ยอรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม มีระยะเวลา 1 ปี บัตรนี้สามารถใช้เป็นส่วนลดค่าที่พัก โรงแรม รายการ นำเที่ยว อุปกรณ์การท่องเที่ยว เดินป่า อุปกรณ์การศึกษา ส่วนลดพิเศษร่วมกิจกรรมที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดขึ้น ส่วนลดค่าสมัครสมาชิก อสท. สิทธิพิเศษในการได้รับแจ้งข่าวสารด้านการท่องเที่ยว และสิทธิร่วมการแข่งขันเพื่อเดินทางไปดูงานด้านการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และครอบคลุมถึงเป็นส่วนลดร่วมกับครอบครัวและเพื่อน ในการร่วมเดินทางด้วย

กิจกรรมสมาชิก

กิจกรรมสมาชิก แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ

1. กิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการทัศนศึกษา สำหรับเยาวชนที่เป็นสมาชิก โดยครอบคลุมทุกภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคกลาง กำหนดเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้จะได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เยาวชนนำประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ขยายผลให้เป็นที่แพร่หลาย และมีประสิทธิผลในท้องถิ่นของตนต่อไป ซึ่งนอกจากเยาวชนจะได้รับความรู้ทางการท่องเที่ยว ยังได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี มีน้ำใจ เพื่อให้เป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว
2. กิจกรรมการส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้สมาชิกมีการเดินทางท่องเที่ยวทั่วประเทศ โดยจัดข้อเสนอพิเศษสำหรับสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาโครงการนักท่องเที่ยอรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

กฎและข้อบังคับของสมาชิก

ผู้เข้าเป็นสมาชิกต้องร่วมทำกิจกรรมด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว หรือทำประโยชน์เพื่อสังคม รวมทั้งต้องเดินทางท่องเที่ยวในประเทศอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เยาวชนสมัครเป็นสมาชิกจำนวน 120,000 คน
2. มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศจากโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใสใจ
สิ่งแวดล้อม 1,440,000 คน : ครึ่ง คิดเป็นรายได้จากการเดินทางท่องเที่ยว 3,600 ล้านบาท
3. สามารถสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
4. เกิดผลการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

ผนวก ข

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกใน
โครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับคำตอบของท่าน

1. เพศ

1 ชาย

2 หญิง

2. อายุ

1 14 – 17 ปี

2 18 – 21 ปี

3 22 – 25 ปี

4 25 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1 มัธยมศึกษาตอนต้น

2 มัธยมศึกษาตอนปลาย

3 ปวช./ปวส.

4 ปริญญาตรี

5 สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1 นักเรียน

2 นิสิต / นักศึกษา

3 รับราชการ

4 พนักงานรัฐวิสาหกิจ

5 พนักงานบริษัทเอกชน

6 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

7 ไม่ได้ทำงาน (ว่างงาน)

8 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้ส่วนตัวเดือนละ

1 ไม่เกิน 2,000 บาท

2 2,001 – 5,000 บาท

3 5,001 – 8,000 บาท

4 8,001 – 11,000 บาท

5 11,001 – 14,000 บาท

6 มากกว่า 14,000 บาท

6. ภูมิลำเนา

- 1 ภาคเหนือ 2 ภาคกลาง
 3 ภาคตะวันออก 4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 5 ภาคใต้ จังหวัด

ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์
 ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท่าน

- ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ที่ทำการ
 ประชาสัมพันธ์โดยโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Young Creative Traveler)
 จากสื่อและรายการต่าง ๆ ต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด

สื่อ/รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน)	ไม่เคยเลย
<u>สื่อกระจายเสียง</u>					
1. โทรทัศน์ รายการ					
1.1 T-United					
1.2 เพื่อนเดินทาง					
1.3 Musica					
1.4 Day Live					
1.5 เพลงทะลุจอ					
1.6 ยูทูไนท์					
1.7 See Saw Scene					
1.8 มิวสิคมาร์ท					
1.9 Pop On The Road					
1.10 Mix Club					

สื่อ/รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน)	ไม่เคยเลย
1.11 T.V. Relax					
1.12 องศา 9					
1.13 นานา...น่าโชว์					
1.14 วัยมันพันธุ์คาราโอเกะ					
1.15 เซทเทอร์เดย์โชว์ ออน สแตจ					
1.16 9 Society					
1.17 Five Live ปากหวาน					
1.18 Five Live Gossip					
1.19 Teen Center					
1.20 เกมฮอตเพลงฮิต					
1.21 E-เม้าท์					
1.22 ไมค์ติดปีก					
2. วิทย์ รายการ					
1.1 E FM					
1.2 Peak FM					
1.3 Cool FM					
1.4 จ.ส.100					
1.5 Modern Love					
1.6 Virgin Eazy FM					
1.7 ลูกทุ่ง FM					
1.8 ลูกทุ่งรักไท					
1.9 Morning Post					
1.10 Virgin Smooth FM					

สื่อ/รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน)	ไม่เคยเลย
<u>สื่อสิ่งพิมพ์</u> 3. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 4. นิตยสาร 4.1 แพรว 4.2 Image 4.3 Student Weekly 4.4 Nation Junior 4.5 สารคดี					
<u>สื่อเฉพาะกิจ</u> 5. อินเทอร์เน็ต www.creativetraveler.net 6. โปสเตอร์ 7. จดหมายถึงสมาชิก 8. นิทรรศการ 9. กิจกรรม และการอบรม สัมมนา 9.1 พิธีเปิดตัวโครงการ YCT 9.2 สัมมนาเชิงปฏิบัติการ นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ ใจสิ่งแวดล้อม จ.ลำปาง 9.3 ชมป่าในเมือง 9.4 สัมมนา YCT กับการ เป็นเจ้าของที่ดี จ.จันทบุรี					

สื่อ/รายการ	บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ เดือน)	บ่อย (3-4 ครั้ง/ เดือน)	พอสมควร (1-2 ครั้ง/ เดือน)	นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน)	ไม่เคยเลย
9.5 เยาวชนสัมผัสชีวิต ใต้ท้องทะเล จ.ภูเก็ต					
9.6 ECO-CAMP จ.กาญจนบุรี					
9.7 YCT Movie Freeview					
9.8 YCT Webby Awards					
9.9 YCT Beautiful Sunrise					
9.10 YCT Film Festival					
9.11 Unseen Paradise Package Tour					
10. อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

ส่วนที่ 3 ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด
 - 1 ไม่เข้าใกล้ หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวใด ๆ กับแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
 - 2 เก็บปะการัง พืชพรรณ ก้อนหินหรืออิฐเก่า ๆ หายาก มารักษาไว้ไม่ให้สูญหายไป
 - 3 เร่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด
 - 4 ดูแลรักษา และใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ยาวนานที่สุด และเป็นอันตรายต่อแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุด

2. การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ควรเป็นหน้าที่ของใคร
 - 1 รัฐบาลและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 - 2 องค์กรเอกชนและผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว
 - 3 คนในท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม
 - 4 นักท่องเที่ยวและประชาชนทุกคน
3. วิธีการใดเหมาะสมที่สุดในการกำจัดขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
 - 1 เก็บขยะทุกชิ้นมาเผารวมกัน
 - 2 นำขยะออกจากแหล่งท่องเที่ยวทุกครั้ง
 - 3 ทิ้งเอาไว้ให้เป็นอาหารของสัตว์ต่าง ๆ
 - 4 ทิ้งให้ขยะย่อยสลายเองตามธรรมชาติ
4. ควรใช้มาตรการใดในการป้องกันการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว
 - 1 กำหนดบริเวณที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ
 - 2 กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพแหล่งท่องเที่ยวที่จะรองรับได้
 - 3 กำหนดกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
 - 4 ถูกทุกข้อ
5. ข้อใดคือการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี
 - 1 สร้างถนนเข้าไปในป่าเพื่อให้นักท่องเที่ยวขับรถเข้าไปถ่ายรูปลสัตว์ได้ในระยะใกล้
 - 2 ส่งเสริมให้มีศูนย์การค้าและร้านขายของที่ระลึกจำนวนมากในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
 - 3 สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาความเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด
 - 4 สนับสนุนให้มีการนำพืชพรรณจากป่า หรือสัตว์ทะเลมาขายได้อย่างถูกกฎหมาย เพื่อป้องกันการทำลายจากนักท่องเที่ยว
6. ที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีลักษณะอย่างไร
 - 1 ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด เพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว
 - 2 เป็นอาคารสูง เพื่อให้มองเห็นสถานที่ท่องเที่ยวและบริเวณรอบ ๆ ได้อย่างชัดเจน
 - 3 กลมกลืนกับธรรมชาติมากที่สุด และอยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวพอสมควร
 - 4 มีรูปทรงแตกต่างจากอาคารรอบข้าง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย

7. กิจกรรมใดต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นมากที่สุด
- 1 ลดขั้นตอนวัฒนธรรมหรืองานประเพณีบางอย่างออก เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาจำกัด
 - 2 ดัดแปลงการละเล่นพื้นเมือง เพื่อความตื่นตาตื่นใจของนักท่องเที่ยว
 - 3 ไม่พยายามเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในท้องถิ่น แม้จะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกแตกต่างทาง วัฒนธรรมก็ตาม
 - 4 จัดแสดงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้มากขึ้น
8. วิธีการใดเหมาะสมที่สุดในการป้องกันการหลงป่า
- 1 สังเกตรอยเก่า ๆ ที่มีอยู่ให้ชัดเจน
 - 2 ทำเครื่องหมายที่ต้นไม้ให้เป็นจุดสังเกต
 - 3 ตัดใบไม้ที่มีท้องใบสีจาง แล้วกลับเอาด้านล่างขึ้น
 - 4 ใช้เชือกหรือโบว์ผูกกับต้นไม้
9. ข้อใดคือการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลที่ดีที่สุด
- 1 เก็บเปลือกหอย ปะการัง กัลปังหา มาเป็นของที่ระลึกเพียงเล็กน้อย
 - 2 ทดลองจับปลาสวยงาม รวมทั้งกั้ง กุ้ง ปะการัง ในขณะที่ดำน้ำ
 - 3 นำเรือเข้าไปใกล้แนวปะการังมากที่สุด และผูกเรือไว้กับทุ่นจอดเรือ
 - 4 เก็บขยะที่พบได้ท่องเที่ยวทะเลมาไว้ที่ชายฝั่ง
10. สิ่งสำคัญที่สุดที่ควรปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวคืออะไร
- 1 เคารพกฎเกณฑ์ และปฏิบัติตามข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
 - 2 ช่วยปกป้องดูแลไม่ให้อื่นก่อความเสียหายหรือความเสื่อมโทรมกับแหล่งท่องเที่ยว
 - 3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ก่อนการเดินทาง
 - 4 ไม่ทำกิจกรรมที่เป็นการรบกวนผู้อื่นในแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 ทศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ แน่ใจ
1. การอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นหนทางหนึ่งในการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน						
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการ อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมวิธีการหนึ่ง						
3. การอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่ง ที่ยุ่ยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง						
4. การอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงาน ราชการและรัฐบาลเท่านั้น เนื่องจากเป็นปัญหาระดับชาติ						
5. การให้ความรู้ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมกับ นักท่องเที่ยวและประชาชนใน ท้องถิ่น จะช่วยลดความเสียหาย และความเสื่อมโทรมของแหล่ง ท่องเที่ยวได้						

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ แน่ใจ
6. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควรละเว้นการปฏิบัติบางอย่าง เช่น ไม่ต้องถอดรองเท้าในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง						
7. การส่งเสริมให้มีการลอกเลียนงานศิลปะหรือศาสนาเพื่อการค้าเป็นการลดคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว						
8. การเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีควรเกิดจากการพูดคุยหรือศึกษาจากคนในท้องถิ่น						
9. ควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพอใจสูงสุด						
10. ควรมีการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก เนื่องจากเป็นปัญหาที่สำคัญมากในปัจจุบัน						

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์
 ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท่านมากที่สุด

ข้อความ	บ่อย ที่สุด (ทุก เดือน)	บ่อย (ทุก 3 เดือน)	พอ สมควร (ทุก 6 เดือน)	นาน ๆ ครั้ง (ทุก 1 ปี)	ไม่เคย เลย
1. ท่านศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทั้งก่อนและหลังการเดินทางท่องเที่ยว					
2. ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่ กำหนดไว้ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด					
3. ท่านหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมที่ส่งผลเสียหาย แก่แหล่งท่องเที่ยว และไม่สนับสนุนให้มีการนำ ดอกไม้ป่า สัตว์ป่า ปะการัง หรือโบราณวัตถุ มาจำหน่ายเป็นของที่ระลึก					
4. ท่านช่วยปกป้องดูแลไม่ให้อื่นทำความ เสียหายแก่แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม					
5. ท่านเสนอแนะหรือแจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เมื่อพบว่ามี ความเสียหาย หรือมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว					
6. ท่านพูดคุยกับคนในท้องถิ่น เพื่อศึกษา ประเพณีและวัฒนธรรมในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น					
7. ท่านหลีกเลี่ยงการนำความคิดหรือสิ่งไม่ดีงาม เข้าไปเผยแพร่ในชุมชนวัฒนธรรมท้องถิ่น					
8. ท่านนำขยะออกจากแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง ช่วยเก็บขยะในระหว่างการท่องเที่ยวด้วย					

ข้อความ	บ่อย ที่สุด (ทุก เดือน)	บ่อย (ทุก 3 เดือน)	พอ สมควร (ทุก 6 เดือน)	นาน ๆ ครั้ง (ทุก 1 ปี)	ไม่เคย เลย
9. ท่านหลีกเลี่ยงการสัมผัส ซีดเขียนข้อความ หรือใช้แฟลชถ่ายรูปโบราณสถาน เนื่องจากเป็น สาเหตุของการทำลายโบราณสถาน					
10. ท่านช่วยเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้กับ ผู้อื่นในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว					

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544.

กิตติวัฒน์ รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. โครงการอบรมเยาวชนอาสาสมัครต้อนรับนักท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กองท่องเที่ยวเยาวชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542.

คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬา วุฒิสภา. รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันในยุคของการค้าเสรี. กรุงเทพมหานคร: กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2540.

จุมพล รอดคำดี. สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2532.

ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

ชวรัตน์ เชิดชัย. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทการพิมพ์, 2527.

นิวัติ เรืองพานิช. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: เฉลิมชานู การพิมพ์, 2528.

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538.

ประมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2541.

ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2540.

ประยูร ดาศรี. ภูมิศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. ม.ป.ท., 2545.

พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์. การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก, 2545.

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. "ความสำคัญของผู้รับสาร." ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎี การสื่อสาร. หน่วยที่ 6. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.

พีระ จิโรสภณ. "ทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรแทรกระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง." ใน เอกสาร การสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. หน่วยที่ 11. นนทบุรี: ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

ยุทธพงษ์ ไกรวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2545.

วินิจ วีรยางกูร. การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.

ศรัญญา วรากุลวิทย์. ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า พรินติ้ง, 2546.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบาย การท่องเที่ยวเพื่ออภีการระบบนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540.

สำนักงานวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โครงการวิเคราะห์ศักยภาพแผนการลงทุนของ
จังหวัดทั่วประเทศด้านการท่องเที่ยว. ม.ป.ท., 2540.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2533.

อรวรรณ ปิรันธนีโอวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

บทความ

กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. "ปีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ 2545." จุลสาร
การท่องเที่ยว 21 (มกราคม-มีนาคม 2545):4.

รุ่ง กาญจนวิโรจน์. "แนวโน้มการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21." จุลสารการท่องเที่ยว 19 (มกราคม-
มีนาคม 2543):4-6.

เอกสารอื่น ๆ

ณัฐชามณีย์ สุวิทย์พันธุ์. "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และแนวโน้มพฤติกรรม
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย." วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์. "การเปิดรับข่าวสารความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า บึงบอระเพ็ด จังหวัด
นครสวรรค์." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

ธีรกุล สถิตนิมานการ. “การศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารความรู้สุขภาพด้าน
สาธารณสุข กับการมารับบริการของผู้มารับบริการโรงพยาบาลรามธิบดี.” วิทยา
นิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2537.

ภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์. “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วม
ร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2544.

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. “เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.” กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป..

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. “เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องหลักการพัฒนากการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน.”
กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป..

วิธินี วรรณสกล. “การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว
ในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ.” วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.

วิลาวัดณ์ เรื่องปฏิกรณ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาด
กับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมกรท่องเที่ยวในโครงการไทยเที่ยวไทย.” วิทยา
นิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2546.

ศกลวรรณ พาเรือง. “องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนิสิตนักศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.

ศิริสา สอนศรี. "การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของไทยของจังหวัดเชียงใหม่ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการท่องเที่ยวของไทยของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ศิริลักษณ์ อริยบัญญัติ. "ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการอะเมซิ่ง ไทยแลนด์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สนิ นัยวินิจ. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความ รู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากธุรกิจ แพทท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี." วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สมชาติ สุกฤตยานันท์. "ความสัมพันธ์ของการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับการตัดสินใจ เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

สุจิตรา จงชาณสิทธิ์. "กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำหรับ กลุ่มนักท่องเที่ยวเยาวชนในประเทศ : กรณีศึกษาโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใสใจ สิ่งแวดล้อม." รายงานโครงการเฉพาะบุคคลมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และ สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

สุชาดา วรรณะมานี. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกาเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

สุนิสา พักตร์เพียงจันทร์. "การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และทัศนคติต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

อุทัยรัตน์ สุทธิบุรณ์. "การเปิดรับข่าวสารด้านการส่งเสริมทัศนสุขภาพของผู้มารับบริการ ทัศนกรรมที่คลินิกทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2545.

Books

Becker, Samuel L. Discovering Mass Communication. Illinois: Scott Foresman and Company Glenview, 1987.

Cronbach, L.J. Educational Psychology. New York: Harcourt, Brace and Company, 1963.

Freeman, J. et.al. Social Psychology. New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1970.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book Company, 1973.

Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. New York: The Free Press, 1960.

Mcleod, Jack M. and O'Keefe, Garrett J. "Socialization Perspective." in Current Perspectives in Mass Communication Research. London: Sage Pub., 1972.

Newcomb, T.M. Social Psychology. New York: Dryden Press, 1954.

Rogers, Everett M. Communication Channels in Handbook of Communication. Chicago:
Rand Nnelly, 1978.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. "โครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม." กรุงเทพมหานคร: กองประชาสัมพันธ์ในประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547.
(CD-ROM).

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นางสาวรุจิยา แก้วไทรเทียน
วันเดือนปีเกิด	14 พฤษภาคม 2520
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์